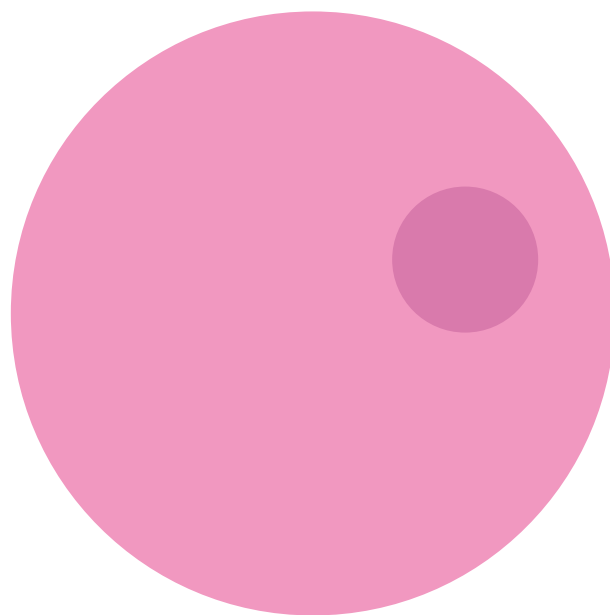

MIO-P UKIOQ 2015-IMUT
NALUNAARUSIAA

MIO'S ÅRSRAPPORT
2015

Meeqqat Pisinnaatitaaffiinik Sullissivik
Børnerettighedsinstitution
National Advocacy for Childrens Rights

SAQQUMMERSITSISQQ MIO

AAQQISSUISQQ Trine Nørby Olesen

ALLAASERINNITTOQ Camilla Nymand Petersen

ASSIT MIO, Helle Nørregaard &
Jørgen Chemnitz

ILUSISILERSUISQQ Nuisi grafik

UDGIVER MIO

REDAKTION Trine Nørby Olesen

TEKST Camilla Nymand Petersen

FOTO MIO, Helle Nørregaard &
Jørgen Chemnitz

GRAFISK DESIGN Nuisi grafik

4	PAASISSUTISSAQ
5	AALLAQQAASIUT
7	MEEQQAT ILLERSUISUAT NUTAAQ
8	Meeqqat Illersuisuata suliassai
9	MEEQQANUT SIUNNERSUISOQATIGIIT NUTAAT 2015-2018
10	Siunnersuisoqatigiit suliassaat
10	Soqutigisaqartut ataatsimiinnerat
11	Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit 2015-mi sulinerminut nalunaarusiaa
12	MEEQQAT ILLERSUISUATA PINGAARNERUTITAI UKIUP AFFAANI SIULLERMI
13	MIO-P SULIARISIMASAI
13	Meeqqat Illersuisuata nunatta avannaanut angalanera
14	Najorti
16	Kommuneqarfik Sermersooq-mik suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut
17	Meeqqanut Aallartitat
18	MIO-p nersornaataa
20	Ilinniartitsisunngortussanik ilinniartitsineq
21	Meeqqanut aallartitaq Simon Lyng
22	MIO-P SAQQUMMERSITAI
22	Meeqqat tamarmik naleqarpur
22	Najorti-quppersagaaraq
23	Meeqqat pisinnaatitaaffii siuarsartigit – ataatsimoorluta
24	Uangaana timiga!
25	Meeqqat oqalliseqataasartuisa paasiniaaffigineqarnerat
25	Innarluutilinnut plakati
26	MIO'P SMS 1899-SIKKUT SIUNNERSUISARFIA
29	INNUTTAASUT SAAFFIGINNISSUTAAT
29	Kikkut MIO-mut saaffiginnissinnaappat?
30	MIO'P NAATSORSUUTAI
31	MIO-MUT TAPISSUTIT
31	Ilaqutariinnermut, Naligiisitaanermut, Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfimmit tapiissutit
31	NunaFonden-imit tapiissutit
32	TUSARNIAANERNUT AKISSUTIT
33	MIO PILLUGU NUTAARSIASSAQARTITSIVIIT TUSARLIUTTAGAAT
36	MEEQQAT PILLUGIT SULEQATIGIIT
37	SULEQATIT ASSIGIINNGITSUT
38	MIO-P ANGALASARNERI
39	MIO-MI SULISUT

4	INTRO
5	FØRORD
7	NY BØRNETALSMAND
8	Børnetalsmandens opgaver
9	NYT BØRNERÅD 2015-2018
10	Børnerådets opgaver
10	Interessentmøde
11	Børnerådets beretning 2015
12	BØRNETALSMANDENS FOKUS I DET FØRSTE HALVE ÅR
13	MIO'S AKTIVITETER
13	Børnetalsmandens rejse til Nordgrønland
14	Najorti
16	Samarbejdsaftalen med Kommuneqarfik Sermersooq
17	Børneambassadører
18	MIO prisen
20	Undervisning for kommende folkeskolelærere
21	Børneambassadør Simon Lyng
22	MIO'S UDGIVELSER
22	Alle børn er værdifulde
22	Najorti-pjece
23	Lad os styrke børns rettigheder – sammen
24	Det er min krop!
25	Børnepanelundersøgelse
25	Handicapplakat
26	MIO'S SMS RÅDGIVNING 1899
29	BØRGERHENVENDELSER
29	Hvem kan henvende sig til MIO?
30	MIO'S REGNSKAB
31	STØTTE TIL MIO
31	Støtte fra Departement for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender
31	Støtte fra NunaFonden
32	HØRINGSSVAR
33	NYHEDSDÆKNING AF MIO
36	BØRNEALLIANCEN
37	FORSKELLIGE SAMARBEJDSPARTNERE
38	MIO'S REJSEAKTIVITET
39	MIO'S PERSONALE

PAASISSUTISSAQ

Ukioq 2015 tassaavoq MIO-p nutaamik Meeqqanut Illersuisortaarfia, nutaamik Meeqqanut Siunnersuisoqatigeeqalerfia aamma suliniutissaminut nutaamik periusissiaqalerfia. Ukioq pissanganarlunilu ulapaarfiusimaqaaq, suliniutit amerlaqisut naammassineqarlutik, allallu aallartinneqalutik. Piffissap ilaani Meeqqanut Illersuisoqarfiunngeriarluni 2015 ukiuuvooq ulapaarfusooq aamma naammassisaqarfiulluortoq. Naalagaaffit Peqatigiit (FN) Meeqqat Pisinnaatitaaffiint Isumaqatigiissutaata ilisimaneqarnerulernissaa anguniarlugu MIO suliarpassuaqarsimavoq. Ulluinnarni sulinerminut ilaatilugu MIO ilaatigut isumasioqatigiinnerni, ataatsimeersuarnerni aamma ulluni pinaveersaartitsivinni peqataasarsimavoq. Meeqqat pisinnaatitaaffiint MIO saqqummiussisaralunilu ilinniartitsisarsimavoq, suliffeqarfiillu akimorlugit kommuninik, Namminersorlutik Oqartussanik aamma NGO-nik allarpaalussuarnillu suleqateqartarsimalluni.

MIO-p 2015-imi suliarisimasaasa ilaannik ukiomoortumik nalunaarussiaq una saqqummiussiffiussaaq.

INTRO

2015 blev året, hvor MIO fik en ny Børnetalsmand, et nyt Børneråd og nye strategiske indsatsområder. Året har været spændende og travlt, og en masse projekter er blevet afsluttet, og andre er sat i gang. Efter en periode uden Børnetalsmand har 2015 været et aktivt og udbytterigt år. MIO har været med i mange aktiviteter for at udbrede kendskabet til FN's Konvention om Børnets Rettigheder. MIO har som en del af det daglige arbejde bl.a. deltaget i seminarer, konferencer og forebyggelsesdage. MIO har holdt oplæg og undervist om børns rettigheder, haft tværfagligt samarbejde med kommuner, Selvstyre og NGO'ere og en hel del andre.

Denne årsrapport vil fremhæve nogle af MIO's aktiviteter i 2015.

Asasara atuartooq

Nuannaarlunga uummatikkullu kissalaartumik misigalunga allassinnaavunga, Nunatsinni Meeqqat Illersuisuattut ukiora siulleq uannut pingaaruteqarlunilu ilinniarfusimaqisoq. Meeqqat inuusuttullu amerlaqisut aqqutigisakkut naapissimavakka, tamarmillu – pinngitsoqaratik – ilinniartissimavaannga Nunatsinni meeraanerup aamma inuusuttuunerup qanoq issusianik. Ukiup matuma ingerlanerani misigisaqarlungalutusaqarsimaqaanga; meeqqaniit saaffiginnissutit oqaluttuallu artornartut, inuusuttut inersimasullu ernumassuteqartut MIO-mi uannut annertuumik ulluinnanni akuusimapput. Oqaluttualli aamma neriunnernik aamma tullerisamik asanninnermik imaqtartut ulluinnakka ulapaarfusut sunniuteqarfigisimavaat.

MIO assigiinngitsorpassuarnut assigiinngitsorpassuarnik suliniuteqarsimavoq. Meeqqat inuusuttullu pisinnaatitaaffiinnik kommunitaasiakkaat ilisimasaqalernissaannut sunniuteqarsimavoq aamma meeqqat inuusuttullu pillugit nalunaaruteqartitsisarluni. Immikkut taasinnaavara Qaasuitsup kommunia qitiusumik nalunaaruteqartarfimmik pilersitsinermigut pisariinnerusumik aarleqqutinik ernumasutinillu nalunaaruteqarsinnaanermik ammaasimasooq. 2015-imitaaq naammassineqarpoq MIO-p aamma Kommuneqarfik Sermersuup suleqatigiissutissatut isumaqatigiissutaat annertoq, Meeqqat Inuusuttullu Pisinnaatitaaffiinnut Nalagaaffiit Peqatigiit Isumaqatigiissutaata meeqqat atuarfianni, ilinniagaqarsimallutillu meeqqanik sullissisunut ilinniartitsisutiginnissaanik imaqtartoq. MIO-utaaq aallarnisarpaa meeqqanut kommunini sulianut ingerlatsinermi meeqqat pisinnaatitaaffiinnik qulakkeerinninnissamat suliniut Najorti, nunatsinni meeqqat inuusuttullu iluaqutissaat, kommunini sulianut imminnut attuumassuteqartunut meeqqat inuusuttullu akuutinneqartarnissaannik imaqtartoq. Najorti maanna Nuummi ingerlavoq, kingornalu Sisimiuni Maniitsumilu aallartissaaq.

Tamakkua saniasigut politikikkut oqalliffiit MIO-p sunniuteqarfigisimavai, politikikkut partiit Meeqqanut Aallartitaqarlernissaat sunneeqataaffigiamiuk, kiisalu Meeqqanut Aallartitamik inuinnarpaalaartumik peqalernermigut, erinarsortartoq erinarsuusiortorlu Simon Lynges aliikkusersuisarnermini meeqqat pisinnaatitaaffiisa ilisimaneqarnerulernissaannik siaruarterisassamat. Suliniutit arlalipassuit aallarnisarneqarput, matumalu allannerata nalaani arlallit naammassilerlutik. Pisinnaatitaaffiit pillugit MIO-p allagartarsualiaa, ilinniusiut “Uangana timiga”, kinguaassiuutigut innarliisarneq pinaveersimatinniarlugu suliaq, meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit MIO-p meeqqanut atuakkiiaa, allarpassuillu, ukiup matuma ingerlanerani saqqumerartinneqassaput.

Kære læser

Det er med stor glæde og hjertevarme, at jeg kan skrive, at mit første år som Børnetsalsmand i Grønland har været givtigt og lærerigt. Mange børn og unge er kommet min vej forbi og de har alle – hver især – lært mig, hvordan det er at være barn og ung i vores land. Jeg har hørt og oplevet en hel del i løbet af dette år; svære fortællinger og henvendelser fra børn, unge og bekymrede voksne har været en stor del af min hverdag i MIO. Men også fortællinger om håb og næstekærlighed har præget den travle dag.

MIO har bedrevet mange og meget forskellige ting. MIO har været med til at præge enkelte kommuners kendskab til børn og unges rettigheder, samt procedurer for underretninger om børn og unge. Særligt kan jeg her nævne Qaasuitsup Kommunia, som med en central underretningsenhed har åbnet op for en mere tilgængelig måde at underrette kommunen om sine bekymringer på. I 2015 afsluttede MIO og Kommuneqarfik Sermersooq ligeledes en større samarbejdsaftale om undervisning i FN's Konvention om Barnets Rettigheder til folkeskoleelever og børneprofessionelle. MIO har ligeledes igangsat børnebisidderprojektet Najorti, der til gavn for Grønlands børn og unge, skal være med til at øge børn og unges inddragelse i egne sager ved kommunen. Najorti kører nu i Nuuk og snart i Sisimiut og Maniitsoq.

Her udover har MIO været med til at påvirke det politiske forum ved oprettelsen af Børneambassadører fra de politiske partier og har samtidig fået sig en mere folkelig Børneambassadør i sanger og sangskriver Simon Lynges, der også vil udbrede kendskabet til børns rettigheder gennem sit virke. Flere projekter er igangsat og nogle er i skrivende stund ved at være færdige. MIO's visuelle plakat om rettigheder, undervisningsmaterialet “Det er min krop” til forebyggelse af bl.a. seksuelle overgreb, MIO's børnebog om rettigheder og meget mere vil løbende blive offentliggjort i løbet af dette år.

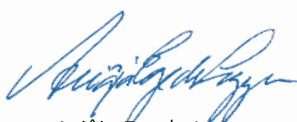
Naggataatigut taarusuppakka MIO-p Meeqqanut Siunnersuisoqatiigiivi nutaat, suleqatigiit nukittuut, MIO-p 2016-2018 anguniagassatut periusissiaaniq uanga MIO-llu suleqatigilluakkavut. Meeqqanut Siunnersuisoqatiigiinnut qujanaq, aamma suleqatitsinnut avataaniit-tunut allanut, pingaartumik TelePostimut, Royal Greenlandimut aamma Nuna Fondenimut, MIO-p suliaaniq tapersersuilluarneran-nut, kiisalu tusagassiorfinnut nalorninnguaratik maanngaanniit nutaarsiassaniq ingerlatitseqqittartunut.

Meeqqat inuusuttullu pisinnaatitaaffiiniq tamassi tapersersuivusi, inuunerminnilu atugarisaannik pitsanngorsaaqataallusi.

Slutteligt vil jeg nævne MIO's nye Børneråd – et fagligt stærkt team, som i samarbejde med jeg og MIO, har udfærdiget MIO's mål- og strategiplan for 2016-2018. Tak til Børnerådet og tak til alle de eksterne samarbejdspartnere, særligt til TelePost, Royal Greenland og Nuna Fonden for støtten i forbindelse med MIO's arbejde, samt til pressen der ufortrødent deler nyheder herfra.

I er alle med til at støtte børn og unges rettigheder og skabe bedre levevilkår for dem.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga / Med venlig hilsen

Aviåja Egede Lynge

Meeqqat Illersuisuat / Børnetalsmand

MEEQQAT ILLERSUISUAT NUTAAQ

Nunarput Meeqqanut Illersuisortaarpoq, Meeqqat ulluanni 1. juni 2015. Meeqqat Illersuisuat ateqarpoq Aviâja Egede Lynge. Ulloq sulliffini aallarnerlugu nunatsinni meeqqat ullorsiorneranni Aviâjap piluaqquvai, Katuami meeqqanut aaqqisuisoqarnerani, Meeqqat Ulluat pullattakkanik, oqalugiarnernik, Kammak-bamsinik allarpassuarnillu nalliussineqarmat.

Aviâja 41-inik ukioqarpoq socialantropologitit Edinburg University-timi ilinniarsimasuulluni. Ilinniartitsinermik Ilisimatusarfimmi pædagogisk antropologimik, ineriartornermi aamma ilinniartitsinermik, inuiaqatigiilerinermik attaveqaqatigiittarnermillu Aviâja ilinniartitsisuusimavoq. Ilisimatuut siunnersuisoqatigiivini 'Global Leadership School of Indigenous Women'-imut ilaasortaavoq, aamma ilinniagarisimavaa Human Rights Advocates Program, Columbia University-timi. Aviâja ilaquttanilu Nuummi najugaqarput. Aviâjap pingaartitasa ilaat tassa ineriartornissamut, ilinniartitaanissamut ilinniagaqarnisamullu pisinnaatitaaffiit, meeqqat atugarisaat meeqqat namminneq allallu isaannit isigalugit, kiisalu piaartumik suliniuteqartarnissaq.

Ukiuni pingasuni atuuttussatut Meeqqat Illersuisuat Naalakkersuisunit toqqagaavoq.

NY BØRNETALSMAND

Grønland fik en ny Børnetalsmand 1. juni 2015 på Børnenes dag. Børnetalsmanden hedder Aviâja Egede Lynge. Aviâja startede sin første dag med at lykønske børn i Grønland til et arrangement i Katuaq i Nuuk, hvor Børnenes dag blev fejret med balloner, taler, Kammak-bamsen og meget mere.

Aviâja er 41 år gammel og uddannet socialantropolog fra Edinburgh University. Aviâja har undervist i pædagogisk antropologi, udvikling og læring, samfundsfag og kommunikation på Institut for læring. Hun er medlem af akademisk råd for Global Leadership School of Indigenous Women og har gennemført Human Rights Advocates Program på Columbia University. Aviâja bor i Nuuk med sin familie. Nogle af Aviâjas vigtigste mærkesager er retten til udvikling, læring og uddannelse, børns vilkår set ud fra børn og forældres øjne samt tidlig indsats.

Børnetalsmanden er udpeget af Naalakkersuisut for en 3-årig periode.

MEEQQAT ILLERSUISUATA SULIASSAI

- Meeqqat pisinnaatitaaffii aamma naammagittaalliorsinnaaneri pillugit meeqqanik angajoqqaavinillu siunnersuisarneq ilitersuisarnerlu
- Pisortat namminersortullu suliffiutaannik siunnersuineq ilitersuinerlu
- Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqanut isumaqatigiissutaata inatsisitigut ingerlatsinikkullu meeqqanut inuusuttunullu tunngasutigut malitsinneqarnissaa qulakkiissallugu
- Meeqqanut inuusuttunullu pissutsit nalilersuiffigisassallugit
- Meeqqanut inuusuttunullu paasisutissanik katersuissalluni ingerlatseqqittassallunilu
- Inuiaqatigiinni oqallinnermut akuussalluni aamma meeqqat inuusuttullu oqalliseqataanissaannik kajumissaassallugit
- Meeqqat atugarisaasa pitsanngorsaavigineqarnissaannik suliniutissanik siunnersuuteqartassalluni

Meeqqat Illersuisoqarnerannut aamma Meeqqanut Siunnersuisoqatigeeqarnermut inatsit naapertorlugu Meeqqat Illersuisuat paasisutissanik meeqqanut tunngasunik pisortat namminersortullu suliffiutaanniit pissarsinnaatitaavoq. Sulianut ataasiakkaanut tunngasuni Meeqqat Illersuisuat aalajangiisinnaatitaanngilaq, taamaallaalli pissutsinik ataatsimut isiginnilluni oqaaseqarsinnaatitaalluni. Meeqqat Illersuisuat aamma Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit pillugit inatsisinut tunngasut sukumiinerusumik uani paasisaqarfigisinaavatit www.naalakkersuisut.gl

BØRNETALSMANDENS OPGAVER

- Rådgive og vejlede børn, unge og forældre om deres rettigheder og klageadgang
- Rådgive og vejlede offentlige og private institutioner
- Sikre lovgivning og praksis omkring børn og unge i forhold til FN's Børnekonvention
- Vurdere forhold for børn og unge
- Indsamle og formidle information om børn og unge
- Deltage i samfundsdebat og opfordre børn og unge til deltagelse
- Foreslå tiltag, der styrker børns vilkår

Børnetalsmanden har i henhold til Inatsisartutlov nr. 11 af 22. november 2011 om Børnetalsmand og Børneråd adgang til alle informationer om børns vilkår i offentlige og private institutioner. Børnetalsmanden kan ikke træffe afgørelser i enkeltsager, men kan alene komme med udtalelser om generelle forhold. Du kan læse mere om lovgivningen for Børnetalsmand og Børneråd på www.naalakkersuisut.gl

MEEQQANUT SIUNNERSUISOQATIGIIT NUTAAT

2015-2018 NYT BØRNERÅD

Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit arfineq marlunnik ilasortaqaqput, ukiuni pingasuni atuuttartunik. Ilaasortat ilinnigaqarsimasuupput, ilisimasaqarfigalugillu atuarfeqarneq, kulturi sunngiffillu, peqqinnissaq, inatsisitigut inissisimaneq aamma meeqqat inuusuttullu ineriartornerat. Meeqqat Illersuisuat siunnersuisoqatigiinnut siulittaasuvoq.

MIO-p Meeqqanut Siunnersuisoqatigiivi siulliit atorunnaarput ataatsimiinnermi kingullermi september 2015-imi, MIO-llu Meeqqanut Siunnersuisoqatigiivi nutaat atuutillerput 10. december 2015. Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit atuuffissaraat piffissaq 2015 – 2018, ukulu ilasortaapput:

**MEEQQAT ILLERSUISUAT MEEQQANULLU
SIUNNERSUISOQATIGIINNI SIULITTAASOQ AVIÅJA EGEDE LYNGE**

MEEQQAT NAKORSAAT INGA HJULER

ILINNIARTITSISOQ WILLIAM KRIEGEL

ISUMAGINNINNERMUT SIUNNERSORTI SARA ABELSEN

PERORSAASOQ AAMMA KATSORSAASOQ ANDA POULSEN

INATSIILERITOOQ MORTEN NORNILD

TARNIP NAKORSAA CONNI GREGERSEN

Børnerådet består af 7 medlemmer, som er udpeget for tre år ad gangen. Rådet består af fagfolk med indsigt i skoleliv, kultur og fritid, sundhed, retsstilling og udvikling for børn og unge. Børnetalsmanden er formand for rådet.

MIO's første Børneråd afgik med sidste møde i september 2015 og den 10. december 2015 fik MIO et nyt Børneråd. Børnerådet kommer for perioden 2015-2018 til at bestå af:

**BØRNETALSMAND OG
FORMAND FOR BØRNERÅDET AVIÅJA EGEDE LYNGE**

PÆDIATER INGA HJULER

SKOLELÆRER WILLIAM KRIEGEL

SOCIALRÅDGIVER SARA ABELSEN

PÆDAGOG OG TERAPEUT ANDA POULSEN

JURIST MORTEN NORNILD

PSYKOLOG CONNI GREGERSEN

SIUNNERSUISOQATIGIIT SULIASSAAT

- Meeqqanut tunngasutigut suliaqarnermi iliuusissanik inerisaanerani Meeqqat Illersortaannut ikiortaassallutik.
- Meeqqanut tunngasuni apeqqutini tamani Meeqqat Illersortaannut siunnersuissallutik ilitersuissallutillu.
- Inatsisartut inatsisaata nr. 11, 22 november 2011-meersup piviusunngortinneqarnissaa peqataaffigissallugu.

Meeqqat Illersuisuata Aviâja Egede Lynge-p aamma MIO-p siunnersuisoqatigiit tunuartut suleqatigiilluarsimanermut qutsavigaat, nutaallu ukiuni tullerni pingasuni taamatut suleqatigiilluarnissat qilanaaralugu

SOQUTIGISAQARTUT ATAATSIMIINNERAT

Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit ilaasortassaanik nutaanik toqqaanarnek sivisuumik sukumiisumillu isummersoreernikkut aatsaat pivooq, meeqqanut tunngasunut soqutigisaqartut nunatsinnit tamar-meersuut naapeqatigiisereernerisigut, tassunga ilaallutik pisortat oqartussaarfii, pisortat namminersortullu paaqqinnittarfii, kattuffiit peqatigiiffiillu ilaasortassanik siunnersuuteqarfigisaat. Sukumiisumik piareersarnerup kingunerisaanik Naalakkersuisoqarfik aatsaat december 2015-mi ilaasortassanik toqqaasinnaasimavoq. Meeqqat Illersortaannut aamma Meeqqanut Siunnersuisoqatigiinut inatsisip § 16-nia najoqqutaralugu MIO aamma Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit soqutigisaqartunik ukiut tamaasa ataatsimiisitsisartussaapput, meeqqanut tunngasunik soqutigisaqartut tamarmik Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit sulinerannut apeqquteqarfigisinaasaannik, siunissamullu tunngasunik isummersueqataaffigisinaasaannik. Siunnersuisoqatigiissanik kingusippallaamik toqqaanerup kingunerisaanik 2015-mi taama ittumik ataatsimiisitsisoqarnissamut periarfissaqarsimangilaq, taarsiulluguli 2016-ip aallartisimalernerani ataatsimiisitsisoqassalluni.

BØRNERÅDETS OPGAVER

- Bistå Børnetalsmanden med at udvikle strategier på børneområdet, herunder strategier der skal sikre kontakt til og kommunikation med børn.
- Bistå Børnetalsmanden med råd og vejledning i alle spørgsmål, som vedrører børn.
- Medvirke aktivt til opfyldelsen af Inatsisartutlov nr. 11 af 22. november 2011 om Børnetalsmand og Børneråd.

Børnetalsmanden Aviâja Egede Lynge og MIO takker det afgående råd for godt arbejde, og ser frem til et ligeså godt samarbejde med det nye råd i de næste tre år.

INTERESSENTMØDE

Udpegningen af det nye Børneråd skete efter en lang proces, hvor interessenter på børneområdet fra hele Grønland, herunder interessenter fra offentlige myndigheder, offentlige og private institutioner, organisationer og foreninger havde mulighed for at indstille kandidater til rådet. Den grundige proces bevirkede, at det nye Børneråd først kunne udpeges af Naalakkersuisut i december 2015. MIO og Børnerådet skal hvert år holde et interessentmøde i henhold til Lov om Børnetalsmand og Børneråds § 16, hvor alle interessenter på børneområdet har mulighed for at stille spørgsmål til Børnerådet om deres arbejde og komme med input til det fremtidige arbejde. Grundet den sene udpegning af Rådet i december 2015 var det ikke muligt at afholde dette møde i 2015 og det vil i stedet blive afholdt i begyndelsen af 2016.

”Suliniutit nalequttut akuulersitsisullu aqutigalugit naalagaaffiit peqataasut imminnut pisussaaffilerput isumaqatigiissummi isumanik tunngaviusumik nalinginnaasunik inersimasunut meeqqanullu ilisimasaqarnerulersitsinissaminnut”.

Meeqqanut Isumaqatigiissummi artikel 42.

”Deltagerstaterne forpligter sig til gennem passende og aktive forholdsregler at gøre principperne og bestemmelserne i konventionen almindeligt bekendt for både voksne og børn”.

Børnekonventionens artikel 42.

MEEQQANUT SIUNNERSUISOQATIGIIT 2015-MI SULINERMINUT NALUNAARUSIAA

Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit ukiup affaani siullermi siulittaasoqaratik ingerlapput (Meeqqat Illersuisuat), tassa Meeqqat Illersuisusaanik nutaamik Naalakkersuisut toqqaanissaat utaqqineqarmat. Meeqqat Illersuisuat Aviâja Egede Lynge atorfimmi sulilerpoq 1. juni 2015. Ukiup affaani siullermi Meeqqanut Siunnersuisoqatigiinnut ilaasortaq, William Kriegel, oqaaseqartartutut sinniisuuvoq, Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit sinnerlugit, piffissamilu tassani siunnersuisoqatigiit ataatsimiinngillat.

Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit – Meeqqat Illersuisuata atorfinitsinneqareernerata kingorna – inatsisitigut pisussaaffitik malillugit marloriarlutik ataatsimiippat junimi aamma septemberimi. Ataatsimiinnerni sammeneqartarput MIO-mi suliniutit ingerlasut aamma Meeqqanut Siunnersuisoqatigiissat sulinissaminni periusissiasaat. Ataatsimiinnerni taakkunani meeqqat inuusuttullu siunnersuisoqatigiivnut tunngasunik ilisimasatik Meeqqat Illersuisortaavannut Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit tunniuppaat.

Nunatsinni meeqqat atuarfiata nalilersorneqarneranut nalunaarusiamik Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit ataatsimeeqqaarnermini saqqummiussiffiqeqarput. Suliassaqarfik Meeqqat Illersuisuata pingaarnertut sammerusutaanut qanittumiittoq – ilinniagaqarnissamut pisinnaatitaaffik. Qitiusumik Siunnersuisarfimmi (QS) pisortaq Arnajaraq Poulsen siunnersuisoqatigiit ataatsimiinnerisa aappasaanni QS-p suliaanik saqqummiussivoq.

Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit ataatsimiittarnerini meeqqat inuusuttullu kinguaasiutitsigut innarligaasimasut ikiorneqartarneri katsorsarneqartarnerilu oqaluuserineqartarput. Kinguaasiutigut innarligaasimanernik nalunaarusiat, siunnersuisoqatigiit ilisimasaat aamma SMS-siunnersuisarfikkut MIO-mut saaffignissutaasartut tunuliquartalugit Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit meeqqanut inuusuttunullu kinguaasitigut innarlerneqarsimasut, ikiorneqarnissaminnillu katsorsarneqarnissaminnillu ajornartorsiuteqartartunut, annertuumik isumakuluuteqarnertik tusarliuppaat. Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit ataatsimoorussaminnik Naalakkersuisunut tusa-gassiutitigut allagaqarput meeqqat inuusuttullu eqqorneqarsimasut immikkut suliniutigineqarnissaannik ujartuisumik.

Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit aamma Meeqqat Illersuisuata 2015 ukiariartorneranut suliaanni sammeneqarput meeqqat inuusuttullu sumiginarneqarsimasut, meeqqat inuusuttullu nunaqarfimmiut aamma meeqqat ilinniagaqarsinnaatitaanerata, illersorneqarnissaat ineriartortinneqarnissaallu. 2015-imi tunniusimalluni sulineq inerititaqarpoq, tassa ukiup 2015-p naanerani, 2016-illu aallartinnerani, ukioq 2016 “meeqqat ukiuat-tut” Naalakkersuisut siulittaasuata Kim Kielsenip ilaatigut nalunaarutigimmagu.

BØRNERÅDETS BERETNING 2015

Børnerådet fungerede i det første halvår uden egentlig formand (Børnetalsmand) for rådet, idet man afventede Naalakkersuisuts udpegning af en ny Børnetalsmand. Børnetalsmand Aviâja Egede Lynge tiltrådte 1. juni 2015. Det første halve år fungerede medlem af Børnerådet, William Kriegel, derfor som talsmand på vegne af Børnerådet og rådet afholdte i denne periode ingen møder.

Børnerådet afholdte – efter ansættelsen af ny Børnetalsmand – to lovpligtige møder i juni og september. Møderne fokuserede på igangværende projekter i MIO og input til det strategiske arbejde for det kommende Børneråd. På møderne overdrog det afgående Børneråd deres erfaringer og viden om børne- og ungdområdet til den nye Børnetalsmand.

Børnerådet fik på deres første møde præsenteret et oplæg omhandlende evalueringen af folkeskolen i Grønland – et område der ligger tæt op ad Børnetalsmandens fokusområde – retten til uddannelse. På rådets andet møde deltog centerleder Arnajaraq Poulsen med et oplæg om Den Centrale Rådgivningsenhed (DCR) og deres arbejdsområder.

På Børnerådets møder blev hjælp og behandling til børn og unge udsat for seksuelle overgreb drøftet. På baggrund af rapporter om seksuelle overgreb, rådets viden og henvendelser til MIO's SMS-rådgivning udtrykte Børnerådet stor bekymring for disse børn og unge, der ofte har vanskeligt ved at få den rette hjælp og behandling. Sammen skrev Børnerådet en pressemeddelelse, hvor de til Naalakkersuisut efterlyste en særlig indsats til denne gruppe af børn og unge.

Børnerådet og Børnetalsmandens arbejde i 2015 fokuserede i det sidste halvår særligt på udsatte børn og unge, børn i bygder og børns ret til uddannelse, beskyttelse og udvikling. Det fokuserede og engagerede arbejde i 2015 har båret frugt og ved årsskiftet 2015-2016 erklærende Landstyreformand Kim Kielsen året 2016 for “Børnenes år”.

MEEQQAT ILLERSUISUATA PINGAARNERUTITAI UKIUP AFFAANI SIULLERMI

Meeqqat Illersuisuata Aviâja Egede Lyngep juni 2015-imi sulilera-mili suliassatut pingaartissimavaa meeqqat atugarliuteqartut paasi-neqarniariartoq qanoq iliuseqartarnissaq. Naak ukiuni arlalinni meeqqat atugarliuteqartut ilisimaneqaraluartoq qanoq iliuseqarf-igineqartannginnerat oqallisigineqarnerulerluni, matumanissaaq meeqqat atugarliortut kinguaasiutitsigullu innarlerneqarnikut sooq nalunaarutigineqartannginneri ilanngullugit.

Tamatuma saniatigut meeqqat pisinnaatitaaffiisa ilisimaneqarneru-lernissaat annertuumik sammineqarsimavoq, assersuutigalugu saqqummiussineq meeqqaanut aammalu ilinnisuanik meeqqanut inersimasunullu saqqummersitsisarnertigut.

Meeqqat Illersuisuattaq sulissutigisimavaa meeqqat atugarissaar-nissaannut inersimasut tamarmik akisussaaffeqarnerisa eqqaama-neqartuarneqarnissaa, tassungalu atatillugu soqutigisaqaaqatigiinnik aamma politikikkut partiinik tamanik ataatsimeeqateqartarnermi-gut, partiit tamarmik meeqqanut aallartitaqalernissaannik sulissuti-ginnissimalluni, politikikkut aalajangiiniartoqartillugu meeqqat ajunngitsumik atugaqarnissaannik immikkut eqqaamannittuarta-tussanik.

BØRNETALSMANDENS FOKUS I DET FØRSTE HALVE ÅR

Siden Børnetalsmand Aviâja Egede Lynge tiltrådte i juni 2015 har hendes fokus især været på behovet for, at der bliver handlet, når børn mistrives. Hun har sat gang i debatten om, hvorfor børn får lov til at mistrives i årevis, uden at der handles, herunder hvorfor der i nogle tilfælde ikke underrettes, selv om der er viden om svigt eller overgreb.

Derforuden har der været et stort fokus på at udbrede kendskabet til børns rettigheder f.eks. ved udgivelser til børn og undervisning til børn og voksne.

Børnetalsmanden har desuden arbejdet for at styrke bevidstheden om alles ansvar for børns trivsel og har i den forbindelse holdt møder med interesseorganisa-tioner og med alle de politiske partier og taget initiativ til, at alle partierne har fået en særlig børneambassa-dør, som i alle politiske beslutninger og drøftelser skal have et særligt fokus på børns vilkår og trivsel.

MIO-P SULIARISIMASAI

Meeqqanut inuusuttunut aamma inersimasunut 2015-ip ingerlanerani MIO aaqqissuusillunilu peqataasarsimavoq. Immikkoortumi uani suliat ilaat allaaserineqassapput.

MEEQQAT ILLERSUISUATA NUNATTA AVANNAANUT ANGALANERA

Ulluni 17-29 august 2015 Meeqqat Illersuisuata Aviâja Egede Lyngep, meeqqanut siunnersorti Ellen Bang Bourup, MIO-meersoq, peqatigalugu, nunatta avannaani Uummannaq, Upernavik nunaqarfiilu 14-it angalaffigai. Angalaneq umiarsuarmik ingerlanneqarpoq suliffeqarfiit allat pingasut peqatigalugit: IKIU, Inatsisartut Ombudsmandiat aamma Sulisilluni Ajoquserneq Pillugu Sullissivik. MIO-p peqataaneranut pissutaavoq meeqqanut atugaritinneqartut Meeqqat Illersuisuata takusinnaaniassammagit, pisinnaatitaaffinnut ilisimasaat tusarlugit aamma Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffiinut Isumaqtigiissutaata ilisimaneqarnerulernissaa siuarsarniarlugu. Ataatsimut isigalugu tikeraarneqarneq nuannarineqaqaaq, inersimasunik meeqqanillu avataaniit tikeraarneqarneq qujamasuffigineqarluni. Meeqqat 1000-init amerlanerit meeqqat pisinnaatitaaffiinik ilinniartinneqarput, meeqqallu atugarisaat pillugit innuttaasut 61-it oqaloqatiginnik-kumallutik MIO-mut saaffiginnipput.

Nunatsinni inatsilialiat aamma ingerlatsinerup Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii Pillugit Isumaqtigiissutaannut naleqquttuunerisa misissorneqartarnissaat Meeqqat Illersuisuata inatsisit najoqqutaralugit suliasaraa. Angalaarnermini Meeqqat Illersuisuata paasivaa, ataatsimut isiginnilluni meeqqat atugarisaat assiginningsorujussusut, tamannalu meeqqat ilaannut isumaqartoq toqqissisimanangitsumik inuuneqartariaqarnerannut, ilaatigut kinguaassititigut inarligaassarnerannut, nerisassaqtinneqartannginnermikkut atuaritinneqartannginnermikkullu. Angalareernerup kingorna pissutsit ernumanartutut isumaqarfigisani Meeqqat Illersuisuata nalunaarusiarai. Pissutsinik ataatsimut isiginnilluni nalunaarusiaq Qaasuitsup Kommunia aamma Ilaqutariinnermut, Naligisitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfimmut tunniunneqarpoq, taakkunungalu Meeqqat Illersuisuat pissutsit pillugit ilisimatitsissuteqarpoq. Nalunaarusiaq tusagassiorfitsigut annertuumik sammineqarpoq Nunatsinni Danmarkimilu, meeqqat inuusuttullu atugarisaat eqqartorneqarlutik.

Nalunaarusiap taassuma saniatigut, sakkortunerusumik nalunaaruteqartussaataitanertik tunngavigalugu, Meeqqat Illersuisuat aamma meeqqanut siunnersorti kommunimut nalunaaruteqarput.

Tamatuma kingunerisaanik Qaasuitsup Kommunia aamma Ilaqutariinnermut, Naligiisitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik qanittumik suleqatigiilerput, pissutsit qulaajarniarlugit aamma pitsannorsaafiginiarlugit.

MIO'S AKTIVITETER

I 2015 har MIO afholdt og deltaget i en hel del aktiviteter for og med børn, unge og voksne. Dette afsnit beskriver en del af disse aktiviteter.

BØRNETALSMANDENS REJSE TIL NORDGRØNLAND

Fra den 17.-29. august 2015 besøgte Børnetalsmand Aviâja Egede Lyngep, sammen med børnekonsulent Ellen Bang Bourup fra MIO, Uummannaq og Upernavik samt 14 bygder i Nordgrønland. Turen foregik med skib og i samarbejde med tre andre organisationer: IKIU, Inatsisartuts Ombudsmand og Center for Arbejdsskade. MIO deltog på turen for at Børnetalsmanden kunne se børns levevilkår, høre børn om deres kendskab til rettigheder, samt udbrede kendskabet til FN's Konvention om Barnets Rettigheder. Generelt var der stor glæde over besøget og både voksne og børn udtrykte taknemmelighed for besøget udefra. Over 1000 børn blev undervist om rettigheder og 61 borgere henvendte sig til MIO for at tale om børns vilkår.

En af Børnetalsmandens lovbestemte opgaver er at monitorere om lovgivning og praksis er i overensstemmelse med de forpligtelser Grønland har i henhold til FN's Konvention om Barnets Rettigheder. Børnetalsmanden fandt under sin tur, at de forhold børn lever under generelt er meget forskellige og for nogle børn betyder dette, at de lever under utrygge forhold med bl.a. seksuelle overgreb, mangel på mad og skolegang. På baggrund af rejsen udarbejdede Børnetalsmanden en rejserapport med beskrivelser af de forhold, som hun fandt bekymrende. Rapporten med de generelle betragtninger blev afleveret til Qaasuitsup Kommunia samt Departement for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender og Børnetalsmanden orienterede samtlige partier og koalitionen om situationen. Rapporten skabte meget pressedækning både i Grønland og Danmark, hvor forholdene for børn og unge blev drøftet.

Udover denne rapport udarbejdede Børnetalsmanden og børnekonsulenten, i henhold til deres skærpede underretningspligt, underretninger til kommunen.

Qaasuitsup Kommunia og Departementet for Familie, Ligestilling og Social Anliggender har efterfølgende indgået et tæt samarbejde med henblik på at afdække og bedre forholdene.

NAJORTI

MIO-p aamma Peqatigiiffik Kalaallit Meerartaat suleqatigiillutik ulluni 14-15 november kommunini sulianut ingerlatsinermi meeqqat pisinnaatitaaffiik qulakkeerinninnissamut suliniut, Najortimik, pilersitsiniarlutik inuttassarsiueq aallartippaat, aallaqqaammut Nuummi ingerlanneqartoq, Maniitsumili Sisimiunilu 2016-ip ingerlanerani aallarnisarneqartussa. Inuit 5-it, tamarmik meeqqanik inuusuttunillu sullissinermik soqutigisaqartut ilinniagaqarsimasullu, meeqqanik ilinniagaqarsimasutut ikiortaasartussani "Najortimi" peqataasalerniarlutik saaffiginnipput.

Meeqqat inuusuttullu imminerminnut tunngasunik kommuni suliaqartillugu pitsaanerusumik peqataatinneqartarnissaat Najortip siunertaraa. Imminnut tunngasunik kommuni suliaqartillugu meeqqat ilaat inersimasumik tulaavissaqarneq ajorput, taamaattumillu isumatik pisariaqartitatillu erseqqissumik oqaatigisinnaasarnagit; asersuutigalugu inissinneqarnissaq pillugu suliani. Suniarnerlutik meeqqat erseqqissumik oqaatigisinnaasangilaat, imaluunniit suliap kommunimi ingerlanera paasiuminaatsisinnaasarlugu. Tamakkunatigut Najorti meeqqamut ikiortaassaaq, kommunini sulianut ingerlatsinermi meeqqat pisinnaatitaaffiik qulakkeerinninnissa-

NAJORTI

Den 14.-15. november igangsatte MIO og Forening Grønlandske Børn (FGB) rekrutteringen af Børnebisidderkorpset Najorti, som i første omgang igangsættes i Nuuk, men opstartes i Maniitsoq og Sisimiut i begyndelsen af 2016. 5 personer, alle med interesse og uddannelse indenfor børne- og ungeområdet, søgte om muligheden for at bisidde børn som professionel "Najorti".

Najorti handler om at give børn og unge bedre mulighed for at blive inddraget i deres egne sager ved kommunen. Nogle børn har ikke en voksen at støtte sig op ad, når deres sager behandles i kommunen og har derfor svært ved at få givet udtryk for deres behov og synspunkter; det kan f.eks. være i sager om anbringelser. Børn kan have svært ved at udtrykke præcist, hvad det er de vil eller de kan have svært ved at forstå sagens gang i kommunen. Her vil en Najorti kunne hjælpe barnet. Oprettelsen af et børnebisidderkorps vil have stor betydning for børnenes oplevelse af sags-

Najortti

mut suliniut pilersitsineq suliat ingerlasarnerannik meeqqat misigisaqartarnerinut annertuumik sunniuteqassaaq, malitsigisaanillu ikiorneqarnissaannuttaaq sunniuteqartassalluni.

Najortti ilinniarluarsimasooq meeraq inusuttorluunniit kisiisa pillugit atuuppoq. Najortti meeqqap oqaaseqartartorissavaa aamma meeqqap nammineq kissaatai kisiisa oqaaserisassavai. Najortti arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngilaq (meeqqamuinnaq atavoq), allallu isumaannik soqutigisaannilluunniit oqaaseqarnissaminut sunnerneqarsinnaanani. Najorttip meeqqap paasinninnissaanut ikioartassavaa/nutseruttassavaa, ataatsimiinnermi qanoq oqaseqartogarnersooq, suliallu ingerlanerani meeraq tapersersortassallugu, kommunimilu meeqqamut tunngasunik suliat aalajangiiffigineqarnerini paasinninnissaannut ikiortassallugu.

Meeqqat Najorteqalissagunik namminneq tamanna kissaatigissaavaat. Meeqqat ima inerisimatigissapput ikiorteqalernissaminik kissaateqarsinnaanissaminik nammineerlutik oqaaseqarsinnaalersimassallutik. 18-leereersimaneq Najortimik ikiorteqartarnissamut ukiut qummut killigaat. Meeqqat Najortimik ikiorneqartarusuttut toqqaannartumik MIO-mut attaveqarsinnaapput imaluunniit SMS-ikkut siunnersuisarfimmut 1899-mut nalunaarlutik.

behandlingen og effekten af den efterfølgende indsats.

En professionel Najortti er kun til for barnet eller den unges skyld. En Najortti fungerer som barnets talerør og taler kun for barnets egne ønsker. En Najortti er upartisk og lader ikke andres holdninger eller meninger påvirke, hvad han/hun siger. Najortti hjælper også barnet med at forstå. Børn, der ønsker en Najortti, kan henvende sig direkte til MIO eller skrive til SMS-rådgivning 1899.

For at børn kan få en Najortti, skal de selv have et ønske herom. Børnene skal være gamle nok til at kunne give udtryk for, at de gerne vil have en bisidder. Den øvre aldersgrænse for at få en Najortti er 18 år. Børn, der ønsker en Najortti, kan henvende sig direkte til MIO eller skrive til SMS-rådgivning 1899.

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ-MIK SULEQATIGIINNISSAMIK ISUMAQATIGIISSUT

Meeqqat Illersortigisimasaata Aaja Chemnitz Larsenip aamma Kommuneqarfik Sermersuumi borgmesterip Asii Chemnitz Narup-ip 2014-mi atsiogatigiiissutigaaat suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut FN-ip Meeqqat Pisinnaatitaaffiit Isumaqatigiissutaa aallaavigalugu Kommuneqarfik Sermersuumi meeqqat pisinnaatitaaffiisa pitsannorsaaavigineqarnissaannik siunertaqartoq.

Suleqatigiiffiup atuuffiani ukiuni marlungulersuni MIO-p toqqaanartumik sulissuteqarfigisimavai meeqqat inuusuttullu, meeqqanup paaqqinnittarfimmi sulisut atuarfiillu aamma kommunimi atorfillit politikkerillu suleqatigisimallugit. Innuttaasunik MIO periarfissaqartilluni ataatsimiisitsisarsimavoq, pisinnaatitaaffiillu pillugit saqqummiussisarsimalluni oqallittoqartartunilu. Suliniutinik amerlasuunik ingerlataqarnerup siunertaraa meeqqat pisinnaatitaaffiit ilisimasaniq siammarterinissaq. Suliat arlalippassuit ingerlaneqarnerisa siunertarisimavai meeqqat pisinnaatitaaffiit tunngasunik ilisimasat innersuutillu aamma meeqqat atugarisaannut tunngasut, meeqqa-neersut, kommunimi najugaqarfinni meeqqanik atorfigalugu sullis-sisunut, isumasioqatigiinnerit aqutugalugit, ingerlateqqinneqartar-nissaat, aamma Meeqqat Pisinnaatitaaffiit Isumaqatigiissut ilin-niartitsissutiginiissaa suleqatigiititsisarnerillu. Ilisimasallu tamakku-nanngaaneersut ataatsimoortumik Kommuneqarfik Sermersuumi kommunalbestyrelsimut ingerlateqqinneqartarnissaat.

Suleqatigiinneq allaaserineqarpoq nalunaarusiami "meeqqat pisin-naatitaaffii nukittorsartigit – ataatsimoorluta". Nalunaarusiami al-laaserineqarput FN-ip Meeqqat Pisinnaatitaaffiit Isumaqatigiisu-taata ilinniartitsissutigineqarnera qanoq ingerlanneqarsimanersoq aamma meeqqaniit, inuusuttuniit innutaasuniit atorfigalugulu meeqqanik sullisuniit kommunalbestyrelsimut innersuussuutit, qanoq iliorluni kommuneqarfimmi meeqqat pisinnaatitaaffii siuar-sarneqarsinnaaneersut aamma meeqqat atugarisaat pitsannorsaa-viginiarlugit qanoq iliortoqarsinnaaneersoq. Innersuussutigineqartut ilagaat atuarfinni sunngiffinnilu pissutsinut tunngasut aamama isu-maginninnermut tunngasut, sunniuteqarnerusinnaanermullu kis-saatit. Nalunaarusiaq innersuussutillu MIO-p inuusuttunut siunner-suisoqatigiivinit "KS Young Advisors"-nit Kommuneqarfik Sermer-suup kommunalbestyrelsiat november 2015-imi.

Nalunaarusiaq MIO-mut piumaneqarsinnaavoq, aaneqarsinnaallu-niluunniit uani: www.mio.gl

SAMARBEJDSAFTALEN MED KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

I 2014 underskrev MIO's tidligere Børnetsmand, Aaja Chemnitz Larsen, og Kommuneqarfik Sermersooqs borgmester, Asii Chemnitz Narup, en samarbejdsaftale med det formål at styrke børns rettigheder i Kommuneqarfik Sermersooq med udgangspunkt i FN's Konvention om Barnets Rettigheder.

Under samarbejdet, som har været i knap to år, har MIO arbejdet direkte med børn og unge, med børneprofessionelle i daginstitution og skole, samt med andre kommunalt ansatte og politikere. MIO har afholdt borgermøder, hvor det var muligt, med oplæg og dialog om rettigheder. Idéen med de mange aktiviteter har været at give viden og anbefalinger i forhold til børns rettigheder og vilkår fra børnene fra kommunens forskellige bosteder videre til de børneprofessionelle på seminarer, der blev arrangeret for dem, med undervisning i Børnekonventionen og workshops. Derfra skulle den samlede viden formidles til Kommuneqarfik Sermersooqs kommunalbestyrelse.

Samarbejdet er beskrevet rapporten "Lad os styrke børns rettigheder – sammen". Rapporten beskriver hele processen omkring undervisning i FN's Konvention om Barnets Rettigheder og indeholder desuden anbefalinger til kommunalbestyrelsen fra børn, unge, borgere og børneprofessionelle til, hvordan børns rettigheder kan styrkes i Kommuneqarfik Sermersooq, og hvor der kan sættes ind for at bedre børns vilkår. Anbefalingerne omhandlende bl.a. forhold omkring skolemiljø og fritidsaktiviteter til sociale forhold og ønske om mere medbestemmelse. Rapporten og anbefalingerne blev præsenteret for Kommuneqarfik Sermersooqs kommunalbestyrelse i november 2015 af MIO og ungerådet "KS Young Advisors".

Rapporten kan rekvireres ved MIO eller hentes på www.mio.gl

KS Young Advisors pilersinneqarput Kommuneqarfik Sermersuup aamma MIO-p suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarnerisigut. Meeqqat atugarisaat pillugit inuusuttut siunnersuissartutut atuupput. Kommunalbestyrelsimut innersuussutiminnik tunniussinngitsiarneranni una assilisaavoq

KS Young Advisors blev nedsat som en del af aftalen mellem Kommuneqarfik Sermersooq og MIO. De unge fungerede som rådgivere i forhold til at fortælle om børns levevilkår. På billedet ses de før fremlæggelse af deres anbefalinger til Kommunalbestyrelsen.

MEEQQANUT AALLARTITAT

Ukiakkut 2015-imi MIO-p politikikkut partiit qaaquaj, meeqqat inuusuttullu atuagarisaannik politikikkut suliaqarnermi immikkut akisussaasartussamik toqqaannissaannik kajumissaarlugit, siunner-taraluguttaaq meeqqat inuusuttullu Nunatsinni atugarisaat pillugit ataatsimoorussamik soqutigisaqatigiissutut saqqummertarnissaat. Meeqqanut aallartitassatik partiit toqqarpaat.

PARTI NALERAQ	ANTHON FREDERIKSEN
INUIT ATAQATIGIIT	MIMI KARLSEN
DEMOKRAATIT	TILLIE MARTINUSSEN
SIUMUT	VIVIAN MOTZFELDT
ATASSUT	STEEN LYNGE

Meeqqanut aallartitad siumut isigalutik meeqqanut inuusuttunullu tunngasunik siuttutut saqqummiussaqaartassapput, pisinnaatitaaffi-nik qulakkeerinnittussanik, aalajangiisoqarniartillugu Nunatsinni meeqqanut inuusuttunullu sunniuteqartussanik.

BØRNEAMBASSADØRER

MIO inviterede i efteråret 2015 alle politiske partier til at finde ét medlem, der i det politiske arbejde skulle tage ansvar for at fremme børn og unges levevilkår, samt fremhæve interessen i at have en fælles holdning om børn og unges rettigheder i Grønland. Parti-erne valgte selv deres Børneambassadør.

PARTI NALERAQ	ANTHON FREDERIKSEN
INUIT ATAQATIGIIT	MIMI KARLSEN
DEMOKRATERNE	TILLIE MARTINUSSEN
SIUMUT	VIVIAN MOTZFELDT
ATASSUT	STEEN LYNGE

Børneambassadørernes opgave bliver fremadrettet at tale børn og unges sag og gå i front for, at deres rettigheder sikres, når der i det politiske arbejde tages beslutninger, som kan have konsekvenser for børn og unge i Grønland.

“Politikkikkut sulininni meeqqat inuusuttullu pisinnaatitaaffisa eqqummaariffigineqartuarnissaat siuttuuffigissavakka”. Taamatut qullerpaalluni allassimasoqarpoq Inatsisartuni Meeqqanut aallartitaalersut aamma Meeqqat Illersuisuata siunertamat suleqatigiissutissamat atsioqatigiissutaanni. Meeqqanut MIO-p aallartitai tamarmik MIO-mit Meeqqat Aallartitaasa saqqarmiuraannik saqqarmioqarput.

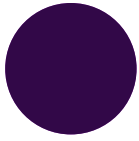
“Jeg vil gå i front for, at børn og unges rettigheder tilgodeses i det politiske arbejde”. Dette står øverst på den fælles hensigtserklæring, som de nye Børneambasadører fra Inatsisartut og Børnetalsmanden har underskrevet. Alle MIO’s Børneambasadører bærer et særligt Børneambasadør-emblem fra MIO.

MIO-P NERSORNAATAA

FN-imi Meeqqat Pisinnaatitaaffiinut lumaqatigiissutip ullormi piler-sinneqarfiani, 20 november, ukiut tamaasa, inuit suliffeqarfiilluunniit meeqqat pisinnaatitaaffilu pillugit immikkut suliniuteqarsimasut – pingaartumik periarfissalukkaluaqalutik – sallinngortillugit MIO-p malunnartinniartarpai. MIO-p nersornaataa 20.000 kr-inik aningaasartaqartoq nunaqarfinnut pingasunut tunniunneqarpoq: Kitsissuarsuit, Akunnaaq aamma Ikamiut. Nunaqarfinni pingasuni taakkunani atuarfiit angajoqqaallu suleqatigiipput nunaqarfimmiit meerartaasa, ilaqtatit ulluinnarnilu nunaqarfimmi inuunertik qimallugit, illoqarfimmut atuariatornissaannut piareersaallutik.

MIO PRISEN

MIO sætter hvert år den 20. november på årsdagen for tilblivelsen af FN’s Børnekonvention fokus på personer eller organisationer, som gør en særlig indsats for børn og deres rettigheder – ofte under svære vilkår. MIO prisen på 20.000 kr. gik i 2015 til tre bygder: Kitsissuarsuit, Akunnaaq og Ikamiut. I de tre nævnte bygder arbejder skoler og forældre sammen for at styrke og forberede bygdernes børn, før de skal ind til byen for at gå i skole, væk fra deres familier og almindelige hverdag. Børns rettigheder er i fokus, når byg-

Meeqqat pisinnaatitaaffii qitiutinneqartarput nunaqarfimmiut suleqatigiikkaangata. Toqqissisimanissaq , ilinniagaqarnissaq ineriartornissaq aamma akuutinneqarnissaq sammineqartarput taakku naapillutik suleqatigiikkaangata.

Nuna Fondeni MIO-p qutsavigaa MIO-p 2015-mi nersornaataanut tapiissuteqarneranut.

derne arbejder sammen. Tryghed, læring, udvikling og inddragelse er emner, der arbejdes med, når de mødes.

MIO takker NunaFonden for støtten til MIO-prisen i 2015.

Inger Jeremiassen, Kitsissuarsunni atuarfiup pisortaata nunaqarfiit pingasut sinnerlugit nersornaat tiguaa. Tigusinermini Ingerip ikinngutini ilaqtutanilu peqatigai.

Inger Jeremiassen, Skoleleder i Kitsissuarsuit, modtog prisen på vegne af de tre bygder. Inger havde venner og familie tilstede ved overrækkelsen.

ILINNIARTITSISUNNGORTUSSANIK ILINNIARTITSINEQ

Inuit Pisinnaatitaaffinut Instituttimeersup (IMR) Cecilie Decara-p aamma MIO-meersup Ellen Bang Bourup, november 2014-imi meeqqat pisinnaatitaaffinik Ilinniarfissuarmi ukiuni 1. aamma 4.-mi atuartut ilinniartippaat.

Ilinniartitsisunngorniat pisinnaatitaaffinik ilisimasaqarneruleqqul-lugit IMR MIO-lu Ilinniarfissuarmik ilinniartitsisunngorniat ilinniartinneqartarnissaannik isumaqatigiissuteqarput, taakku siunissami meeqqat atuarii pisinnaatitaaffinik atuartitsissutigilersinnaaq-qullugit. Meeqqat atuarii atuartut pisinnaatitaaffinik qanoq ilinniartinneqartarnissaasa aallaavigaat IMR-ip MIO-lu siusinnerusukut saqqummersitaat: Ilinniartitsissusiaq "Meeqqat Pisinnaatitaaffii Ilinniartitsissutigisigut".

UNDERVISNING FOR KOMMENDE FOLKESKOLELÆRERE

I november 2014 underviste Cecilie Decara fra Institut for Menneskerettigheder (IMR) og Ellen Bang Bourup fra MIO 1. og 4. års lærerstuderende ved Ilinniarfissuaq i børns rettigheder.

For at professionalisere lærerstuderende indenfor rettighedsområdet, indgik IMR og MIO en aftale med Ilinniarfissuaq om at undervise de studerende om menneskerettigheder, så de på sigt kan undervise elever i folkeskolen om deres rettigheder. Undervisningen, om hvordan man underviser folkeskoleelever om rettigheder, tog udgangspunkt i IMR og MIO's tidligere udgivelse: Undervisningsmaterialet "Sæt børns rettigheder på skoleskemaet".

Cecilie Decara, Institut for Menneskerettigheder-meersoq aamma Ellen Bang Bourup MIO-meersoq ilinniartitsinermik ingerlatsisuupput.

Cecilie Decara fra Institut for Menneskerettigheder og Ellen Bang Bourup fra MIO der stod for undervisningen.

MEEQQANUT AALLARTITAQ SIMON LYNGE

2015-ip naalernerani inummik immikkut illuinnartumik MIO isumaqatigiissuteqarfeqarpoq. Erinarsortartoq erinarsuusiortartorlu Simon Lynge MIO sinnerlugu Meeqqat Pisinnaatitaaffiinnut aallartitanngorpoq. 1. juni 2018-ip tungaanut Simon meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit erinarsortarnermigut saqqummiussisarniarpoq. Simon, nunatsinni nuannarineqaqisoq, erinarsortarnermigut inuppassuarnut anngussinnaavoq, nunatsinnilu meeqqanut inuusuttu-nullu amerlasuunut nuannaartorinartutut atuussinnaalluni. Pisinnaatitaaffinnik takorluukkanillu ilungersuuteqarnissamut Simon isumassarsisitsilluarsinnaavoq.

Isumaqatigiissutip malitsigisaanik Simon Lynge immikkuullarissumik erinarsuusiorniarpoq meeqqat pisinnaatitaaffii neriuutaallu pillugit aamma naak artornartumik atugaqarluni alliartoraluarluni pitsaasumik inuuneqarsinnaanermik oqariatuutiginiarlugu.

BØRNEAMBASSADØR SIMON LYNGE

MIO indgik i slutningen af 2015 en aftale med en helt særlig person. Sanger og sangskriver Simon Lynge blev Børneambassadør for MIO og børns rettigheder. Simon vil frem til 1. juni 2018 tale for børns rettigheder gennem sit virke som sanger. Simon, der er en yderst vellidt sanger i Grønland, vil kunne nå en stor del af befolkningen gennem sine sange og han vil samtidig kunne fungere som rollemodel for mange børn og unge i landet. Simon inspirerer til at kæmpe for sine rettigheder og drømme.

Som en del af aftalen vil Simon Lynge lave en særlig sang om børns rettigheder, håb og det at få et godt liv trods en svær opvækst.

MIO'P MEEQQANUT AALLARTITANUT SAQQARMIOQ SIMONIP SAKIAMMIORISARNIARPA
SIMON VIL BÆRE MIO'S BØRNEAMBASSADØR-EMBLEM

MIO-P SAQQUMMERSITAI

2015-ip ingerlanerani MIO arlalinnik saqqummersitaqarpoq. MIO-p saqqummersitai MIO-p nittartagaatigut aaneqarsinnaapput ugguuna www.mio.gl imaluunniit MIO-mut saaffiginnikkut.

MEEQQAT TAMARMIK NALEQARPUT

Atuagaaraq "Meeqqat tamarmik naleqarput" meeqqanut minnernut aamma meeqqanut (allanullu) sulii atuarluaarsinnaanngitsunut sammitillugu MIO-p saqqummersippaa. Atuagaqqami atuarneqarsinnaapput pisinnaatitaaffiit qanoq isumaqarnersut aamma Meeqqat Illersuisuat MIO-lu suunersut.

NAJORTI-QUPPERSAGAARAQ

Meeqqanik ikiuisartoqatigiit Najorti pillugu MIO quppersagaaralioritivoq. Quppersagaqqami atuarneqarsinnaavoq Najorti suunnersoq aamma qanoq iliorluni attaveqarfigineqarsinnaanersoq.

MIO'S UDGIVELSER

MIO har i 2015 lavet flere udgivelser. MIO's udgivelser kan alle hentes på MIO's hjemmeside www.mio.gl eller rekvireres ved MIO.

ALLE BØRN ER VÆRDIFULDE

MIO har udgivet en lille pixibog "Alle børn er værdifulde" til de yngste børn og børn (samt andre mennesker), der ikke er særligt litterære. I pixibogen kan man læse om, hvad rettigheder betyder, samt hvem Børnetalsmanden og MIO er.

NAJORTI-PJECE

MIO har udarbejdet en pjece omhandlende Børnebidderkorpset Najorti. I pjecen kan man læse, hvad en Najorti er og hvordan man får kontakt til én.

MEEQQAT PISINNAATITAAFFII SIUARSARTIGIT – ATAATSIMOORLUTA

Meeqqat Pisinnaatitaaffinut FN-ip isumaqatigiissutaata ilisimaneqarnerulernissaa aamma Kommuneqarfik Sermersuumi meeqqat pisinnaatitaaffiisa siuarsarneqarnissaat pillugit MIO, Kommuneqarfik Sermersooq suleqatigalugu, november 2015-mi nalunaarusior-titsivoq. Nalunaarusiami allaaserineqarput meeqqanik inersimasu-nillu ilinniartitsinerup ingerlanneqarnera imaqarlunilu meeqqat aamma atorfigalugu meeqqanik sullissisut Kommuneqarfik Sermer-suumi kommunalbestyrelsimut innersuusutaat.

Suleqatigiinneq pillugu sukumiinerusumik atuarsinnaavutit qupper-neq 16-imi.

LAD OS STYRKE BØRNS RETTIGHEDER – SAMMEN

I november 2015 udgav MIO en rapport om samarbejdet mellem Kommuneqarfik Sermersooq og MIO om at udbrede kendskabet til FN's Konvention om Barnets Rettigheder og styrke børns rettigheder i Kommuneqarfik Sermersooq. Rapporten beskriver processen i samarbejdet med undervisning af børn samt voksne og indeholder alle anbefalinger lavet af børn og børneprofessionelle til kommunalbestyrelsen i Kommuneqarfik Sermersooq.

Læs mere om samarbejdet på side 16.

UANGAANA TIMIGA!

Nunarsuarmioqatigiinnut FN-ip Meeqqanut Ulluani, 20. november 2015, MIO-p – suleqatigalugit Saaffik aamma Ilaqutariinnermut, Naligiisitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik – saq-qummersippaa meeqqat atuarfiini klassini 4-7-ni atuartsissusiaq nutaaq. Taanna ateqarpoq "Uangaana timiga", 2016-illu aallartismalernerani nunatsinni meeqqat atuarfiinut tamanut nassiussuunneqartussaq.

Atuartsissutissap imarai meeqqap nammineerluni aalajangiinissaminut pisinnaatitaaffii aamma timiminut tunngasutigut killiliisinnaa-taanaera. Ilinniusiamut atavortaaq meeqqanut inersimasunullu paffimmiq allassimasortalik "UANGAANA TIMIGA – Det er MIN KROP". Paffimmiup meeqqanut inersimasunullu kallerrisaarutigaa timi tassaasoq nammineq pigisaaq, nammineerlunilu aalajangiiffiginissaanut meeqqat tamarmik immikkut pisinnaatitaaffeqartut.

DET ER MIN KROP!

Den 20. november 2015, FN's Internationale Børnedag, lancerede MIO – i samarbejde med Saaffik og Departement for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender – et nyt undervisningsmateriale til folkeskolens mellemtrin 4.-7. klasse. Materialet hedder "Det er min krop" og bliver i starten af 2016 sendt ud til alle folkeskoler i Grønland.

Undervisningsmaterialet omhandler børns ret til at bestemme og sætte grænser i forhold til deres krop. Med undervisningsmaterialet følger armbånd til børn og voksne med teksten "Det er MIN KROP – UANGAANA TIMIGA". Armbåndene skal signalere overfor både børn og voksne, at kroppen er noget privat og at alle har ret til selv at bestemme over den.

MEEQQAT OQALLISEQATAASARTUISA PAASINIAFFIGINEQARNERAT

Meeqqat oqalliseqataasartuunik, kalaallinik meeqqat atuarfianni 6-7 klassini atuartunik peqataaffigineqartunik, MIO 2014-imi pilersitsivoq. Meeqqat oqalliseqataasartuisa siunertaraat meeqqat nipaasa tusarneqarnissaat. Uani siullerpaasumi – maannamullu taannatuaasumi – meeqqat oqalliseqataasartui paasiniaffigineqarneranni aperineqarput internetsimik attaveqaatigiittarfinnillu allanik atuisarneri pillugit.

Atuartut peqataasimasut tamarmik 2016-mi upernaakkut nassissorneqarput nalunaarusiaaqqamik, MIO-p apeqqutaanut akissutaannik imaqartumik. Nalunaarusiaq ateqarpoq “internet imatut atussavat”. Taamatuttaaq inersimasunut nalunaarusiortoqarpoq “Meeqqat internetsimik aamma attaveqaatigiittarfinnik atuisarnerat”, paasinaanerup inernerinik imalimmik.

INNARLUUTILINNUK PLAKATI

2015-ip ingerlanerani MIO aamma IPIS meeqqat pisinnaatitaaffiisa plakati assitalersornissaannut eqqumiitsuliortumik Miki Jakobsenimik suleqateqalerput, meeqqanut innarluutilinnut aamma meeqqanut paasinartunik isigisaqarlutik sammititassamik. Plakati atuarfinnut paaqqinnittarfinnullu nassiussuunneqarpoq.

Plakatip piviusunngortinneqarnera Inuit Pisinnaatitaaffiinnut Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivinit taparserneqarpoq.

BØRNEPANELUNDERSØGELSE

I 2014 oprettede MIO et Børnepanel bestående af grønlandske 6.-7. klasses folkeskoleelever. Børnepanilet er til for at høre børns stemmer. I den første – og indtil videre eneste – børnepanelundersøgelse er panelet blevet spurgt om deres brug af internet og sociale medier.

Alle medvirkende elever får i foråret 2016 tilsendt en mindre rapport med de svar, de har givet på MIO's spørgsmål. Rapporten kaldes “Sådan bruger du internettet”. Ligeledes er der udarbejdet en rapport til voksne “Børns brug af internet og sociale medier” med resultater af undersøgelsen.

HANDICAPPLAKAT

I 2015 indgik MIO og IPIS et samarbejde med kunstner Miki Jakobsen om at illustrere en plakat omhandlende børns rettigheder, rettet til børn med handicap og børn der profiterer godt af visuelt materiale. Plakaten sendes ud til skoler og institutioner.

Tilblivelsen af plakaten er støttet af Grønlands Råd for Menneskerettigheder.

MIO'P SMS 1899-SIKKUT SIUNNERSUISARFIA

Ukiormannattaq meeqqat inuusuttullu arlalissuit MIO-p SMS 1899-sikkut siunnersuisarfianut saaffiginnipput. 2015-mi meeqqat inuusutullu saaffiginnittut 1.108-taapput, taakku ilaat arlaleriarlutik saaffiginnissimallutik.

Meeqqat SMS-sikkut siunnersorneqarnermik atuisartut arfilinniit qummut ukioqartuupput. Amerlanersaat inuusuttuupput 14-17 akornanni ukiullit. SMS 1899-sikkut siunnersorneqarnissamik saaffiginnittut amerlasuut nukappiaraanertik niarsiaraanertilluunniit nalunaarutigineq ajorpaat.

Ukioq 2015	År 2015	0-5	6-9	10-13	14-17	18-?	Nalunaanng. Uoplyst	Katillugit I alt
Nivarsiaqqat	Piger	0	5	91	259	37	127	519
Nukappiaqqat	Drenge	0	3	4	29	19	46	101
Nalunaanngitsut	Uoplyst	0	3	40	27	14	404	488
Katillugit	I alt	0	11	135	315	70	577	1.108

Saaffiginnissutaasartut assigiinngitsut amerlasoorujussuusarput, siunnersuisartullu tassunga attuumassuteqartut ukioq taanna ula-paarsimaqaat. Saaffiginnissutaasartuni pequtigineqartut pingaarnerit qulit ukuupput:

1. Ikioqquneq/Siunnersoqquneq
2. Inuttut ajornartorsiutit
3. Qinngasaarneqarnerneq
4. Aliasunneq
5. Atuarfimmil ajornartorsiutit
6. Ilaquttani/paaqqinnittumi ajornartorsiutit
7. Imminut toqorusulluni eqqarsaatit
8. Kinguaassititigut innarligaaneq
9. Peeqqamik اساسamik aliasuuteqarnerneq
10. Imminut toqoriarneq

MIO'S SMS RÅDGVNING 1899

Igen i år har adskillige børn og unge henvendt sig til MIO's SMS rådgivning 1899. I 2015 er det i alt blevet til 1.108 rådgivninger med børn og unge, hvoraf en del har henvendt sig flere gange.

Børnene, som bruger SMS-rådgivningen, er fra seks år og opefter. De fleste henvendelser kommer fra unge i aldersgruppen 14-17 år. En stor del oplyser ikke sit køn ved henvendelse til SMS-rådgivningen 1899.

Henvendelsesårsagerne har været mange og forskellige, og rådgivere tilknyttet rådgivningen har haft et travlt år. Top 10 over henvendelsesårsager ser således ud:

1. Søger hjælp/Gode råd
2. Personlige problemer
3. Mobning
4. Ked af det
5. Problemer i skolen
6. Problemer i familien/værgen
7. Selvmordstanker
8. Seksuelle overgreb
9. Kærestesorger
10. Selvmordsforsøg

Nukappiaqqanut, niviarsiaqqanut nalunaanngitsunullu agguataar-
neri ataani takuneqarsinnaapput:

Fordelingen på drenge, piger og uoplyst køn kan ses
nedenfor:

	Niviarsiaqqat/ Piger	Nukappiaqqat/ Drenge	Nalunaanngitsut/ Uoplyst køn	
Inuttut ajornartorsiutit	64	15	42	Personlige problemer
Qinngasaarneqarneq	66	14	34	Mobning
Gruppimi tatinneqarneq	12	1	2	Gruppepres
King. innarligaasarneq	37	4	14	Seksuelle overgreb
Napparsimaneq	8	0	2	Sygdom
Ilaqut. toqusoqarneq	18	2	8	Død i familien
Ilaqut. imminut toquttoqarneq	3	1	1	Selv mord i familien
Imminut toqorusunneq	39	5	15	Selv mordstanker
Imminut toqoriarneq	24	0	7	Selv mordsforsøg
Imigass. aalakoornartoq	13	2	7	Alkohol
Pujortarneq	1	0	1	Rygning
Hash	6	0	3	Hash
Aappaqarneq	18	2	12	Forhold
Ilaq./paaqq. nakuuserneq	11	1	11	Vold i familien/værge
Ilaq./paaqq. ajornartorsiut	47	3	16	Problemer i familien/værge
Pinerlunniarneq	7	1	4	Kriminalitet
Naartunaveersaatit	0	0	1	Prævention
Ikioqq./paasiss./siun.	92	25	168	Søger hjælp/info/råd
Allat/peqquteqarani	12	1	135	Diverse/ingen grund
Aliasunneq	24	5	57	Ked af det
Atuarfik	18	0	65	skolen
Katillugit	520	82	605	I alt

MIO-p SMS 1899 siunnersuisarfia oktober 2013-mili atuutilerpoq. Meeqqat inuusuttullu nunatsinnit tamarmeersut kinaassusertik nalunaarutigiginagu akeqanngitsumillu SMS 1899-mut inersimasu-mut ikioqqullutik siunnersoqqullutilluunniit saaffiginnissinnaapput. SMS-sit akineqartarput siunnersuisarfiup ammanerisa nalaanni ul-luinnarni tamani nal. 16-18-illu akornanni. Siunnersuisarfimmi inuit arfineq marluk siunnersuisartuupput, tamarmik ilinniagaqarsimasu-usut, ilinniartitsisutut, isumaginnittutut imaluunniit taakkunannga ilinniagaqartuullutik. Siunnersuisartut ataavartumik piginnaasamik-ut qaffassarneqartarput qaammatit marluk missiliorlugit qaangi-unneranni pikkorissartitsinertigut aamma ilitsersuisarnertigut.

Ukioq ataaseq qaangiuppوراasiit. Meeqqat Illersortaata aamma MIO-p siunnersuisartut pikkorissut ukiumut qaangiuttumut qutsavi-gerujussuarpaat.

MIO's SMS rådgivning 1899 har eksisteret siden okto-ber 2013. Børn og unge i hele Grønland kan helt gratis og anonymt sende SMS'er til 1899 og søge råd eller hjælp hos en voksen. SMS'erne bliver besvaret i råd-givningens åbningstid i alle hverdage mellem kl. 16-18. Rådgivningen beskæftiger syv rådgivere, alle med en faglig baggrund som lærere, socialrådgivere eller stu-derende indenfor disse fag. Rådgiverne modtager lø-bende opkvalificering gennem kurser samt supervisi-on omkring hver 2. måned.

Endnu et år er gået. Børnetalesmanden og MIO vil ger-ne takke alle de dygtige rådgiverne for endnu et år med engagement og godt arbejde.

MIO'P SMS 1899 SIUNNERSUISARFIA TAPERSORSORUK

MIO-p SMS 1899-sikkut siunnersuisarfianut meeqqat inuusuttullu unteeritilippassuit ukiup ingerlanerani saffiginnittarput – meeqqat inuusuttullu inersimasunik ikiorneqarnissaminnik oqaloqateqarnissaminnilluunniit pisariaqartitsisut, misigisimasatik artornartut pillugit.

Inatsisartut aninggaasaqarnermut inatsisaatigut ingerlatsinermut

MIO-ip tapiissutisarisartagai naammangillat sms 1899-ip ingerlanneqarnerata akilersornissaanut, taamaattumik MIO ukiut tamaasa suleqatinut avataaneersunut qinnuteqartariaqartarpoq tassunga aningaasartuutit matussutissaannik.

**MIO-p SMS 1899 siunnersuisarfianut
tapiissuteqarusukkuut mailerfigisinnaavatsigut
uunga mio@mio.gl imaluunniit MIO
attaveqarfigitigut oqarasuaat nr.
(+299) 34 69 40-kkut.**

STØT MIO'S SMS-RÅDGIVNING 1899

Hvert år henvender flere hundrede børn og unge sig til MIO's SMS-rådgivning 1899 – børn og unge der har brug for hjælp eller brug for en vok-sen at tale med, om oplevelser de har det svært med.

MIO's egen finanslovsbevilling strækker desværre ikke til driften af SMS-rådgivningen 1899 og derfor er MIO nødt til at ansøge om eksterne midler til dette hvert år.

**Ønsker du at støtte MIO's SMS-rådgivningen 1899
kan du maile os på mio@mio.gl eller kontakte
MIO på tlf. (+299) 34 69 40.**

INNUTTAASUT SAAFFIGINNISSUTAAT

Avittoqarnerani meeqqat pisinnaatitaaffii, meeqqat kinguaasiutitigut innarlerneqarsimasut, inuusuttut ilinniagaqarnerminni ajornartorsiortut allarpassuillu pilluigt, ukiup 2015-ip ingerlanerani MIO innutaasuniit 186-seriarluni attavigineqarsimavoq.

Saaffiginnissutit ilaat 60-it Meeqqat Illersuisuata meeqqanullu siunnersortip nunatta avannaani angalanerata nalaani pipput. Tamaani-lu siunnersorneqarnissamik pisariaqartitsineq annertoqaaq.

Ataatsimut isigalugit saaffiginnissutaasartut assigiingitsorparujusuupput, assersuutigalugu meeqqat napparsimanerannik paasinaassussiffigineqartut, meeqqanik ernumassuteqarneq aamma nalunaaruteqartussaataaneremut tunngasut, angajoqqaat atornerluni-neri, meeqqanik annersaasarnerit sumiginnaasarnerillu, kiisalu kinguaasiutigut innarliissarnerit, angerlarsimaffiup avataani inissii-sarnerit meeqqallu atuartitaaneri.

KIKKUT MIO-MUT SAAFFIGINNISSINNAAPPAT?

Meeqqanut inuusuttunullu tunngasunik sunilluunniit apeqquteqar-niarlutik innuttaasut tamarmik MIO-mut saaffiginnissinnaapput. In-nuttaasutut MIO-mut saaffiginninnermi inummik oqaloqateqarnis-saq, oqarasuaatikkut oqaloqateqarnissaq imaluunniit e-mailikkut akineqarnissaq periarfissaapput. Suliani ataasiakkaani Meeqqat Il-lersuisuat aalajangiisinnaatitaangilaq. Tamanna ima isumaqarpoq Meeqqat Illersuisuat suliasamik ingerlatsisinnaatitaanngitsoq, ki-siannili ataatsimut isiginninnermut tunngasut pillugit Meeqqat Iller-suisuat oqaaseqarsinnaatitaavoq, ajornartorsiullu qaffasinnerusu-mik ataatsimoortumik isigalugu suliniuteqarfigisinnaallugu. Asser-suutigineqarsinnaavoq meeqqat arlallit sumiginarneqarsimappata imaluunniit Meeqqat Illersuisuat isumaqarpat pisortat meeqqanut tunngasunik sullissinerat naammaginngitsumik ingerlasoq. Taa-maattoqartillugu ajornartorsiutinik ataatsimut isiginnilluni Meeqqat Illersuisuat oqaaseqarsinnaatitaavoq, ernumassuteqarninilu pisor-tat ingerlatsiviannut susassaqtartumut oqaatigalugit.

BORGERHENVENDELSER

I 2015 har MIO haft 186 henvendelser fra borgere om forskellige forhold som børns rettigheder i skilsmis-sesager, børn der er udsættes for overgreb, unge med uddannelsesmæssige vanskeligheder samt meget an-det.

Omkring 60 af borgerhenvendelserne kom fra Børne-talsmanden og børnekonsulentens rejse i Nordgrøn-land. Her var et stort behov for rådgivning.

Generelt har henvendelserne handlet om mange for-skellige forhold som f.eks. børn med diagnoser, be-kyrninger for børn samt underretningspligt, foræl-dres misbrug, vold og svigt af børn, samt seksuelle overgreb, anbringelser og børns skolegang.

HVEM KAN HENVENDE SIG TIL MIO?

Alle borgere kan henvende sig til MIO med spørgsmål, oplysninger eller problemer, der vedrører børn og unge. Når man som borger henvender sig til MIO, har man mulighed for at få en personlig samtale, en tele-fonsamtale eller et svar pr. mail. Børnetalsmanden kan ikke træffe afgørelser i enkeltsager. Det betyder, at Børnetalsmanden ikke kan sagsbehandle, men drejer sagen sig om generelle forhold, kan Børnetalsmanden vælge at udtale sig og tage problemstillinger op på et overordnet niveau. Det kan f.eks. være, hvis en gruppe af børn svigtes eller hvis Børnetalsmanden mener den offentlige forvaltning af børnesager foregår uhen-sigtsmæssigt. Ved generelle problemstillinger som disse kan Børnetalsmanden udtale sig og påpege sin bekymring til de rette myndigheder.

MIO'P NAATSORSUUTAI

MIO-mut tapiissutit 2015-imi 4.349.002 kr-niupput.

Naatsorsuutini takuneqarsinnaavoq 2015-mi katillugit atorineqarsimasut 4.527.270 kr-nit.

2015	kr.
Aningaasanut Inatsisikkut tapiissutit:	4.349.002
Isertitat allat:	223.292
Sulisunut aningaasartuutit:	(3.116.721)
Aningaasartuutit allat:	(1.410.549)
Sinneqartoorutit:	45.024

MIO'S REGNSKAB

Bevillingen til MIO var i 2015 på 4.349.002 kr.

Regnskabet viser et totalt forbrug på 4.527.270 kr. i 2015.

2015	kr.
Finanslovsbevilling:	4.349.002
Øvrige indtægter:	223.292
Personaleomkostninger:	(3.116.721)
Andre omkostninger:	(1.410.549)
Overskud:	45.024

MIO-MUT TAPIISSUTIT

MIO-mut imminermut tapiissutit ajoraluartumik naammangillat pinaveersaartitsilluni, meeqqat ajunngitsumik atuagaqarnissaannut nuannaarutissaattullu, suliniutinut assigiinngitsunut. Taamaattumik MIO aningaasaateqarfinnut avataaniittunut assigiinngitsunut, suleqatigiiffinnut aamma suliffeqarfinnut, akuttunngitsumik qinnuteqartariaqartarpoq, MIO-llu nuannaarutigeqisaanik taperneqartarluni. Ikiuilluni tunissutaasartut tamakku MIO-p qujamasuutigisaqai, nuannaarutigisaqaalu aningaasaateqarfiit suliffeqarfiillu tunniusimallutik meeqqat inuusuttullu pisinnaatitaaffiik tapersueqataasuummata. Meeqqat illersuisuata aamma MIO-p aningaasaateqarfiit ikiuussimasut tamarluinnaasa qutsaviginiarpai meeqqat pisinnaatitaaffiik nunatsinni ilisimasaqarnerulernissamik siammarereqataanerannut.

ILAQUTARIINNERMUT, NALIGIISITANERMUT, ISUMAGIN-NINNERMULLU NAALAKKERSUISOQARFIMMIT TAPIISSUTIT

Namminersorlutik Oqartussaniit aalajangersimasumik MIO-p tapiiffiqeqartarnerata saniatigut, MIO-p SMS 1899-sikkut siunnersuisarfia 2015-mi immikkut tapiiffigitsippoq. MIO-p tassunga tapiissutisai 255.052,80 kr.

NUNAFONDEN-IMIT TAPIISSUTIT

2015-mi Nuna Fonden-ip MIO-p SMS 1899-sikkut siunnersuisarfia 2016-mi ingerlanneqarnissaanut tapiissuteqarfigaa. Suliniummut tassunga MIO 100.000 kr-inik tapiiffigitippoq. Taakkua saniasigut Nuna Fondenimiit MIO 20.000 kr-inik ukiumut tapiiffigitittarpoq MIO-p nersornaataanut atorneqartussanik, FN-ip Meeqqanut Isumaqatigiissutaata atulerfiani 20. november tunniunneqartartumut.

STØTTE TIL MIO

MIO's egen finanslovsbevilling strækker desværre ikke til projektarbejde til forskellige forebyggende tiltag til gavn for børns trivsel og glæde. Derfor ansøger MIO ofte om midler udefra og modtager til MIO's store glæde støtte fra forskellige fonde, organisationer og virksomheder. MIO er meget taknemmelig for den hjælp, der gives og glad for det engagement fonde og virksomheder har i at støtte op om børn og unges rettigheder. Børnetalsmanden og MIO takker hver og en, der har hjulpet MIO med udbredelsen af kendskabet til børns rettigheder i Grønland.

STØTTE FRA DEPARTEMENT FOR FAMILIE, LIGESTILLING OG SOCIALE ANLIGGENDER

Udover den faste bevilling, MIO får fra Selvstyret, er MIO ligeledes bevilget midler til driften af MIO's SMS rådgivning 1899 i 2015. MIO modtog en bevilling på 255.052,80 kr.

STØTTE FRA NUNAFONDEN

NunaFonden har i 2015 bevilget støtte til driften af MIO's SMS rådgivning 1899 i 2016. NunaFonden har støttet MIO med 100.000 kr. til dette tiltag. Ydermere har NunaFonden støttet MIO med 20.000 kr. årligt til MIO-prisen, der uddeles årligt i forbindelse med FN's Børnekonventionsdag den 20. november, samt midler til udgifter i forbindelse med denne.

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

NunaFonden

TUSARNIAANERNUT AKISSUTIT

2015-ip ingerlanerani meeqqat inuusuttullu ajunngitsumik atugaqarnissaannut pisinnaatitaaffinullu tunngasunik nutaanik inatsisliornernut suliniutissanulluunniit tunngasunik tusarniaanernut MIO 17-riarluni akissuteqarpoq. Tusarniaasarnernut akissutit uunga saaffignilluni pissarsiarineqarsinnaapput: mio@mio.gl

TUSARNIAASSUTIGINEQARTUT UKU MIO-MIT AKINEQARPUT

- Hashi pinaveersaartinniarlugu nuna tamakkerlugu suliniutissanut pilersaarut
- Sumi najugaqarnerup annertusisamik illersorneqarnissaa pillugu Inunnik Qitiusumik Nalunaarsuivik pillugu inatsisip allanngortinneqarnissaa pillugu inatsisissatut siunnersuut
- Ilinniarnertuunngorniarfimmi angusimasamik ilinniarnernut allamut nuussisarneq allatullu atuartsinermut peqataanginnissaq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutissatut siunnersuut.
- Ilinniarnertuunngorniarfimmii ilinniartitsinissamut piginnaaneqarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutissaattut siunnersuut pillugu tusarniaaneq (pædagogikum pillugu nalunaarut)
- Ineqarnermut tapiissutit pillugit inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut
- Ilinniarnertuunngorniarfik pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinnera pillugu.
- Radiukkut tv-kullu aallakaatitsisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnera
- Eqqumiitsuliornermik ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut
- Soraarnerussutisiat pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut
- CPR pillugu inatsisip allanngortinnissaata tusarniutigineqarnera
- Ilinniarnertuunngorniarfimmi atorfinitsitsisarnerit soraarsitsisarnerillu pillugit
- Kalaallit Nunaanni eqqartuussivinni ingerlatsineq pillugu inatsisip allanngortinnera (videokkut tusarniaaneq)
- Meeqqat pillugit FN-imi komitémut nalunaarussiaq
- Ineqarnermut tapiissutit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutissaattut siunnersuut
- Soraarnerussutisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutissaattut siunnersuut
- Siunnersuut uunga: Inuusutissarsiuutit ilinniartitsinerit aamma inuusutissarsiuutit ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaannik allannguinneq
- Ilinniarnertuunngorniarfimmii ineqarfiini aanngajaarniutit atuisoqartarneris pillugu misissuisoqartarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut

HØRINGSSVAR

I 2015 lavede MIO 17 hørings svar med henblik på at sikre et fokus på børn og unges trivsel, vilkår og rettigheder i forbindelse med f.eks. ny lovgivning eller handleplaner. Hørings svarene kan rekvireres ved henvendelse til mio@mio.gl

MIO LAVEDE HØRINGSSVAR PÅ FØLGENDE FORSLAG

- National handleplan på forebyggelse af hash
- Ændring af lov om Det Centrale Personregister vedr. udvidet adressebeskyttelse (æres og familierelaterede konflikter)
- Selvstyrets bekendtgørelse om merit og anden fritagelse for undervisning på den gymnasiale uddannelse
- Selvstyrets bekendtgørelse om undervisningskompetence på den gymnasiale uddannelse (pædagogikumbekendtgørelse)
- Ny Inatsisartutlov om boligsikring
- Ændring af Inatsisartutlov om den gymnasiale uddannelse
- Ændring af Inatsisartutlov om radio- og tv virksomhed
- Inatsisartutlov om kunstnerisk virksomhed
- Inatsisartutlov om alderspension
- Høring om ændring af CPR. Lov
- Gymnasiale uddannelse om ansættelser og afskedigelser
- Ændring af Grønlands Retsplejelov (videoafhøring)
- Afrapportering til FN's Børnekomité
- Selvstyrets bekendtgørelse om boligsikring
- Selvstyrets bekendtgørelse om alderspension
- Inatsisartutlov om ændring af lov om erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet
- Inatsisartutlov om testning for brug af euforiserende stoffer på uddannelsesinstitutioner.

MIO PILLUGU NUTAARSIASSAQARTITSIVIIT TUSARLIUTTAGAAT

Ukiok mannattaaq meeqqat inuusuttullu pisinnaatitaaffii inuiaqatigiinni MIO-p sammineqartippai, ilaatigut tusagassiutit aqutugalugit, taakku-natigullu maluginiarneqarlularluni. MIO-p suliniutaasa ilagisimavaat meeqqanut pisinnaatitaaffiit assigiinngitsut tusagassiutinut sammine-qarnerulernissaat, tamanna pisarpoq aviisinut nuna tamakkerlugu saqqummersartunut, netavisinut, radiomut, inuit attaveqatigittarfiinut (ilaatigut Facebookimut), atuagassianut sapaatit akunnikkaarlugit saqqummersartunut, sumiiffinnilu aviisinut tusagassiutinut nalunaaru-siatigut assigiinngitsutigut, isumaliutersuutunik allagarisartakkatigut, oqallisissianillu nalunaaruteqartarnertigut.

2015-ip ingerlanerani MIO-p nassiuppai tusagassiutinut nalunaarutit 40 missaat, isumaliutersuutit, oqallisissiallu, inuinnaallu attaveqatigi-ittarfiinut nutaarsiassat arlalissuit.

MIO-p sulinermigut aamma tusagassiutinik atuinermigut politikkikkut sulinerit toqqaannartumik sunnuteqarfigisimavai.

Assersuutissat ukuupput:

- Tusagassiutinut nalunaarut "Meeqqat pisinnaatitaaffii Qaasuitsup unioqutippai" tassaavoq Meeqqat Illersuisuata Nunatta avannaani nunaqarfinni angalareernermini qisuariarnera, Meeqqat Illersuisuata takusinnaagamiuk meeqqanut atugaritinneqartut oqallissaasarneral-lu assigiinneqisut. Angalaneq taassumalu nalunaarusiorneqarnera tusagassiorfitsigut annertuumik sammineqarpoq, politikkikkullu oqal-lisaalluni Nunatsinni Danmarkimilu. Malitsigisaannik pitsanngorsaa-tissat assigiinngitsut arlalissuit avannaata kommuniani aallarnerne-qarput, ilaatigut meeqqanik inuusuttunillu ernumassuteqarnermik kommunimut nalunaaruteqarsinnaaneq pitsanngorsaafigineqarluni.
- MIO-p saqqummiussuullugit oqallisigitilertarsimasai aallaavigalugit, Naalakkersuisut siulittaasuata Kim Kielsenip ukiortaami oqalugiarn-ermini meeqqat inuusuttullu atugarisaannik eqqasuuteqarnini oqaati-gaa, ukiorlu 2016 Meeqqat Ukiorissagaat nalunaarutigalugu, meeqqan-ut atugassaritinneqartut sammineqarfissaat.

Meeqqat inuusuttullu Nunatsinni atugarisaannik ernumassuteqarnertik ukiup ingerlanerani Meeqqat Illorsuisuata aamma MIO-p oqalliseqataaffigisarsimavaat. Ataani atuarneqarsinnaapput tusagassiutinut nalunaarutit oqallisissiallu ilaat:

- "Meeqqat ikiaroorartunik pujortartarnerat Meeqqat Illersuisuata eqqasuutigaa" erseqqissaassutaavoq ikiaroorartunut meeqqat iller-sorneqarnissaminut pisinnaatitaaffeqarnerannik (Meeqqanut Isu-maqatigiisummi artikel 33 tunngavigalugu). KNR-ip nutaarsiassaqaar-

NYHEDSDÆKNING AF MIO

Igen i år har MIO sat fokus på børns rettigheder bl.a. via medierne og har gjort sig bemærket gennem pressen. En del af MIO's arbejde har været at få pressen til at fokusere på forskellige børneret-tighedsemner. Dette er sket gennem flere presse-meddelelser, kronikker og debatindlæg i den landsdækkende avis og netavis, i radioen, over so-ciale medier (bl.a. Facebook), ugeblade og i lokalavis-er.

I 2015 lavede MIO omtrent 40 pressemeddelelser, kronikker, debatindlæg og adskillige nyhedsop-dateringer over de sociale medier.

MIO har gennem sit arbejde og pressearbejde været direkte medvirkende til at påvirke politisk handling. Et eksempel herpå er:

- Pressemeddelelsen "Qaasuitsup bryder med børns rettigheder" var en reaktion på Børnetalsmandens rejse til Nordgrønlandske bygder, hvor den store forskel på børns levevilkår blev obser-veret og italesat. Rejsen og den dertil hørende rejserapport fik stor mediedækning og blev drøf-tet i politisk regi både i Grønland og Danmark. Flere tiltag i nordkommunen blev efterfølgende iværksat og forskellige forhold, som f.eks. mulig-heden for at underrette kommunen om bekym-ringer for børn og unge, blev forbedret.
- Landstyreformand Kim Kielsen omtalte i sin nyt-årstale mange af de bekymrende forhold børn og unge i Grønland lever under, som MIO har væ-ret med til at italesætte, og udråbte det kom-mende år 2016 som Børnenes år, hvor børns vil-kår skal sættes i fokus.

MIO og Børnetalsmanden har gennem året løbende været med til at debattere bekymrende forhold for børn og unge i Grønland.

Her kan bl.a. nævnes nedenstående pressemeddelelser og debatindlæg:

- "Børnetalsmanden bekymret over børn, der ry-ger hash" var en pointering af børns ret til be-skyttelse mod euforiserende stoffer (jvf. artikel

titsiviatiqut Meeqqat Illersuisuat ilisimatinneqarpoq, meeqqanut ukiukitsut allaat 10-12-linik ukiullit ikiaroorartunik pujortartartut. Tamakku kingunerisinnaasai, qanorlu iliuseqartoqarsinnaanera sumiifimmi tv-ikkut aviisikkullu oqallisigineqarpoq.

- Meeqqat inuusuttullu imminut toqussinnaanerata pinaveersimatinissaa kikkut tamarmik akisussaaffigaat”, nassiussuunneqarpoq MIO-p SMS 1899-sikkut siunnersuisarnerata ukiumoortumik nalunaaruserineqarnerata saqqummiunneqarnerani, tassani takuneqarsinnaalluni ukiumi siuliani meeqqat 29-it imminut toqorusullutik eqqarsaateqarsimallutik saaffiginnissimasut. Meeqqat Illersuisuata oqallisigitilerpaa Nunatsinni meeqqat nipaasa tusarneqartuarnissaannut suliniutissat pingaaruteqassusiat – paasineqarniassappat taakku qanorpiq misigisimanersut. WHO-p imminut toquttarnermik pinaveersimatitsiniarluni ullorititaa eqqorlugu tusagassiutinut nalunaarut nassiunneqarpoq.
- “Meeqqat innarliisartutut pissusilersortartut aamma ikiorneqartari-aqarput” kinguaasiutitigut atornerlunneqarsimasunik (innarlerneqartunik) ikiuinissaq ilutigalugulu innarliisimasunik (atornerluisunik) ikiuisariaqarnermik suarutaalluni nalunaarneruvoq. Kinguaasiutitigut innarligaasarsimanernik, nukappiaqqat niviarsiaqqanik ukioqatiminik innarliissarsimaneranik tusagassiutini eqqartornerqartut, Meeqqat Illersuisuata annertuumik eqqasuuteqarfigalugit tusarliuppa. Meeqqat Illersuisuata erseqqissarpaa meeqqat kinguaasiutitigut innarligaanissaminut illersorneqartussaanerata, ilutigalugulu meeqqat kinguaasiutitigut innarligaasimasut ajunngitsumik inuuneqaaqilernissaminut ikiorneqarnissaminut pisinnaatitaaffeqarnerat. Tusagassiutinut nalunaarummi erseqqissarneqarpoq Meeqqanut Isumaqaatigiissut Nunatta 1993-imili atuuttussanngortimmagu, taamaattumillu taassuma malinneqarnissaanut pisussaaffeqarluni.

Inuinnaat attaveqatigiittarfii – pingaartumik Facebook 5550-inik malinnaaffigineqartoq – FN-ip Meeqqat Pisinnaatitaaffiinut Isumaqaatigiissutaata ilisimaneqarnerata siammarterneqarneranut ukiuni kingullerni atornerqartorujussuupput, soorlu nunatsinni meeqqat inuusuttullu pillugit ilisimasat, suliat ingerlaartut aamma MIO-p suliai ataatsimut isigalugit tassuunakkutaaq saqqummiussuunneqartarput. Nutaarsiasat tamakkununga tunngasut ilagaat: aviisini nuna tamakerlugu saqqummersartuni qisuariaatit, MIO-mi sulinermik misiliisut, pinaveersaartitsinerit ulluini peqataanerit, Kommuneqarfik Sermersuumik suleqatigiinnissamik isumaqaatigiissutip naammassineqarnera, MIO-p nersornaataa, nunani allamiunik suleqatinik naapitsinerit allarpassuillu.

MIO nittartagaqarpoq (www.mio.gl), Facebook-eqarluni (www.mio.gl) aamma Aviâja Egede Lynges, Snapchat-eqarluni (mio.gl) aamma Instagram-eqarluni (miogl).

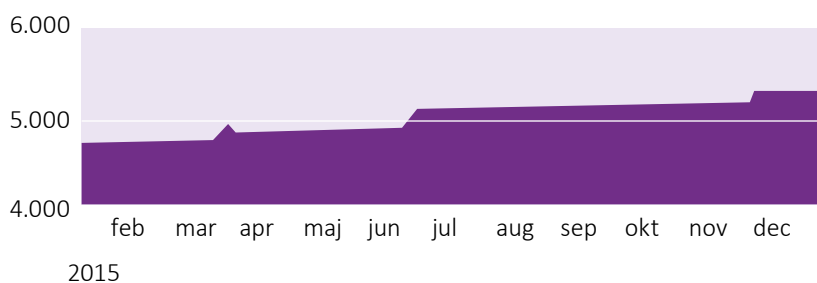
33 i Børnekonventionen). Børnetalsmanden blev gennem KNR's nyheder gjort opmærksom på, at børn helt ned til 10-12 års alderen røg hash. Konsekvenser heraf og tiltag herfor blev drøftet både i lokal-tv og aviser.

- “Det er alles ansvar at forebygge selvmord blandt børn og unge” blev udsendt i forbindelse årsopgørelsen for MIO's SMS-rådgivning 1899, hvor bl.a. 29 børn havde henvendt sig med tanker om selvmord året før. Børnetalsmanden italesatte den vigtige opgave, der ligger i at se og høre børnene i Grønland – og mærke hvordan de i virkeligheden har det. Pressemeddelelsen blev udarbejdet i forbindelse med WHO's Selvmordsforebyggelsesdag.
- “Børn med krænkende adfærd skal også hjælpes” var et opråb om hjælp til både overlevende (ofre) for voldtægt og samtidig hjælp til krænkerne. Børnetalsmanden udtrykte stor bekymring for sædelighedssager omtalt i medierne, hvor unge drenge havde krænket jævnaldrene piger. Børnetalsmanden pointerede børns ret til beskyttelse mod seksuelle overgreb, men samtidig også børns ret til resocialisering. I pressemeddelelsen blev det pointeret, at Grønland tiltrådte Børnekonventionen i 1993 og derfor har forpligtet sig til at leve op til denne.

Sociale medier – særligt Facebook med 5550 følgere – er det seneste år blevet benyttet meget til at udbrede kendskabet til FN's Konvention om Barnets Rettigheder, ligesom viden om børn og unge i Grønland, igangværende aktiviteter og MIO's arbejde generelt er blevet belyst her igennem. Nogle af disse nyheder har omhandlet: Reaktionen på nyheder i den landsdækkende avis, praktikanter i MIO, deltagelse i forebyggelsesdage, afslutning af samarbejdsaftalen med Kommuneqarfik Sermersooq, MIO-prisen, møder med udlandske samarbejdspartnere og meget mere.

MIO har en hjemmeside (www.mio.gl), en Facebookside (mio.gl) og Aviâja Egede Lynges, en Snapchat (mio.gl) og en Instagram (miogl).

Samlet antal Synes godt om pr. dags dato: 5550

MIO-p Facebookiani "nuannarinnittut" amerliartorsimapput Meeqqanut Illersuisup Aviâja Egede Lynge-p junimi atorfinitsin-neqarnerata kingorna.

Antallet af "Synes godt om" på MIO's Facebook side stiger i forbindelse med ansættelsen af Børnetalsmand Aviâja Egede Lynge i juni og har steget siden.

TAANEQAREERSUT SANIATIGUT NUTAARSIASSANIK AMER-LANERUSUNIK MIO ALLAGAQARSIMAVOQ, ILAAT UKUUPPUT

- Meeqqat pisuussutitta annersaraat
- Meeqqat tamarmik naleqarput
- Meeqqat Pisinnaatitaaffiinut Isumaqatigiissut Nunatsinni inatsisitigut aalajangersaaffigineqartariaqarpoq
- Politikkikkut Meeqqanut Aallartitat
- Simon Lynge MIO-mi Meeqqanut Aallartitaalerpoq
- Najorti, Meeqqanik ikiuisartoqatigiit
- "Uangaana timiga" ilinnisiut nutaaq
- Sapaatip akunnera una innarluutillit ukiumoortumik sapaatip akunneraat
- Qinngasaarisarneq akiorniarlugu atuarfiit tamarmik politikkeqalernissaannik kajumissaarut
- Kalaallit Nunaat meeraaffigalugu tassaavoq inuiaqatigiit paasisutissiineq ajortut.

MIO HAR UDARBEJDET FLERE NYHEDER END DE NÆVNTE, HER NÆVNES ET UDPLUK AF DEM

- Børnene er vores største rigdom
- Alle børn er værdifulde
- Børnekonventionen bør lovfæstes i Grønland
- Politiske Børneambassadører
- Simon Lynge bliver Børneambassadør for MIO
- Børnebisidderprojektet Najorti
- Nyt undervisningsmateriale "Det er din krop"
- I denne uge er det den årlige handicap-uge
- Alle skoler opfordres til at have en mobbepolitik
- Grønland er et u-informerende samfund at være barn i.

MEEQQAT PILLUGIT SULEQATIGIIT

Nammineq kajumissusertik tunngavigalugu suleqatigiinnut NGO-nik taaneqartartunut, imminnullu "Meeqqat Pillugit Suleqatigiit"-nik atersimasunut MIO ataqatigiissaarisuvoq. Meeqqanut Suleqatigiit (MIO saniatigut) tassaapput Meeqqat Inuunerissut/Bedre Børneliv (MIBB), Red Barnet, Kalaallit Røde Korsiat (KRRK), Nanu Børn, Peqatigiiffik Kalaallit Meerartaat aamma Sorlak. FN-ip Meeqqat Pisinnaatitaaffiit Isumaqaatigiissutaa aallaavigalugu nunatsinni meeqqanut inuusuttunullu suliniutit ataqatigiissaarneqartarput.

2015-ip ingerlanerani Meeqqanut Suleqatigiit sisamariarlutik ataatsimiipput. Meeqqanut Suleqatigiit taaneqareersut saniasigut Ilaqutariinnermut, Inatsiseqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup suliniutaanit Nakuusa-mit aamma suleqatigiiffimmik Inooqat-mit ataatsimiinnerit peqataaffigineqartarput.

Nunatta avannaani meeqqat inuuniarnermikkut appassisumik atuqaartinneqarnerat pillugu Meeqqat Illersuisuata, ukiakkut 2015-mi, tusagassiutinut nalunaarutaanik tapersiillutik Meeqqanut Suleqatigiit tusagassiutinut nalunaaruteqarput.

BØRNEALLIANCEN

MIO er tovholder for en gruppe NGO'er, som kalder sig "Børnealliancen". Børnealliancen består (udover MIO) af Meeqqat Inuunerissut/Bedre Børneliv (MIBB), Red Barnet, Kalaallit Røde Korsiat (KRRK), Nanu Børn, Foreningen Grønlandske Børn og Sorlak. I gruppen koordineres indsatser for børn og unges vilkår i Grønland med udgangspunkt i FN's Konvention om Barnets Rettigheder.

I 2015 har der været 4 møder i Børnealliancen. Ud over de nævnte deltagere af Børnealliancen har Projekt Nakuusa fra Departement for Familie, Ligestilling og Sociale anliggender samt Inooqat deltaget på møderne.

I efteråret 2015 gik Børnealliancen bl.a. sammen om en fælles pressemeddelelse for at støtte op om Børnetalsmandens bekymringer for børnenes levestandard i Nordgrønland.

SULEQATIT ASSIGIINNGITSUT

Suliffeqarfiit assigiinngitsut, tamarmik immikkut meeqqat inuusutullu ulluinnarni inuunerannut attuumassuteqartut peqatigalugit, MIO sulivoq. FN-ip Meeqqanut Isumaqatigiissutaata ilisimaneqaler-nissaa suliffeqarfinnut tamakkununga MIO-p suleqateqarnermigut siarmarterpaa.

2015-IP INGERLANERANI MIO SULEQATIGISIMASAASA ILAAT UKUUPPUT:

- Nunani Avannarlerni Ministerráði
- Inatsisartut Ombudsmandiat
- Kommuneqarfik Sermersooq – pingaartumik
Pinaveersaartitsinermut immikkoortortaqarfik aamma
Meeqqanut, Ilaqutariinnut Atuarfinnullu Ingerlatsivik
- Saaffik
- Royal Greenland
- Inuit Pisinnaatitaaffiinut Danmarkimi Institutti (IMR).

FORSKELLIGE SAMARBEJDSPARTNERE

MIO arbejder sammen med forskellige organisationer, der på hver sin måde kommer i berøring med børn og unge i hverdagen. I samarbejde udbreder MIO og de forskellige instanser kendskabet til FN's Børnekonvention.

NOGLE AF MIO'S SAMARBEJDSPARTNERE I 2015 HAR VÆRET:

- Nordisk Ministerråd
- Ombudsmanden for Inatsisartut
- Kommuneqarfik Sermersooq – særligt
Forebyggelsesafdelingen og Forvaltning for Børn,
Familie og Skole
- Saaffik
- Royal Greenland
- Institut for Menneskerettigheder (IMR).

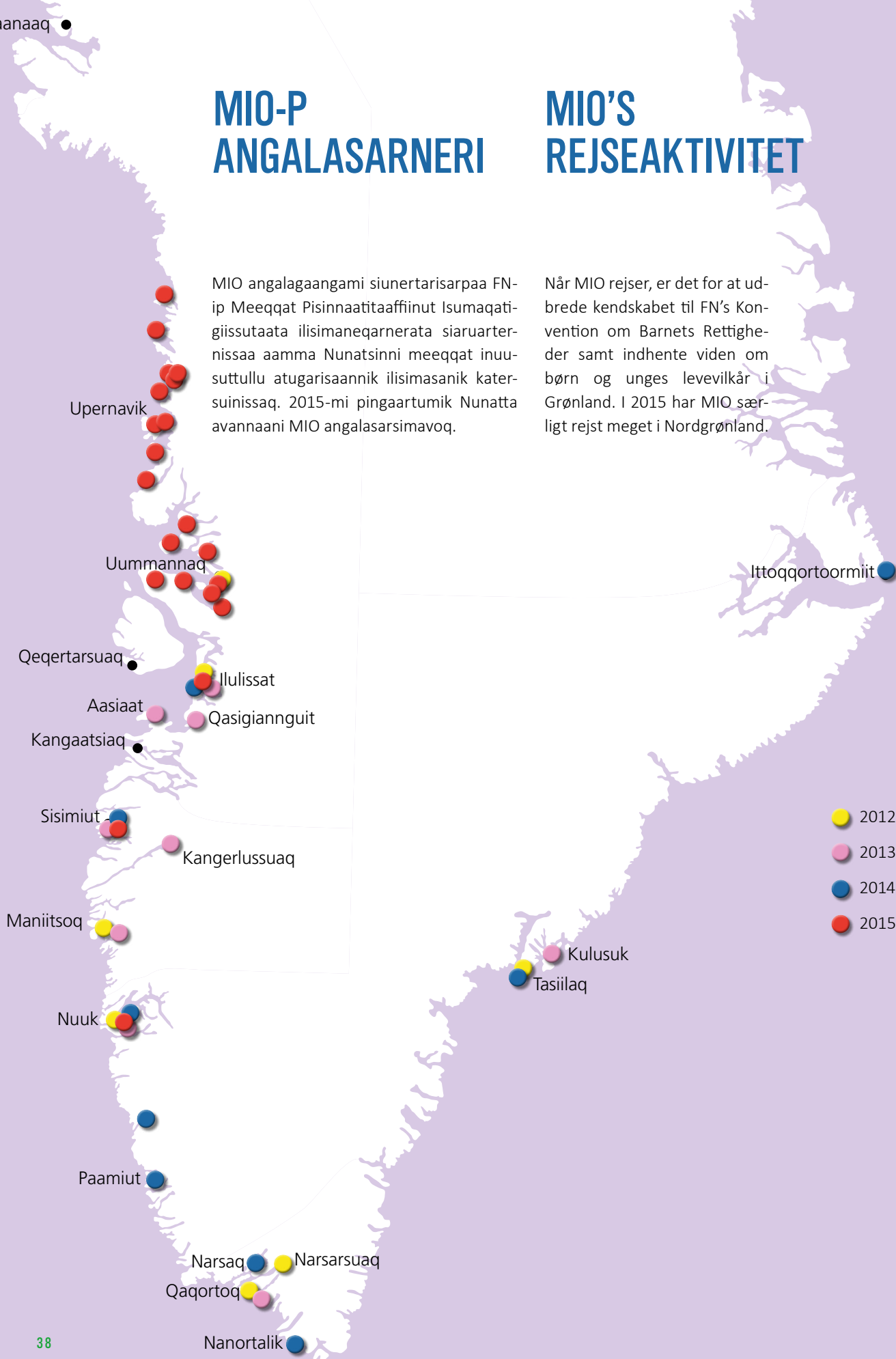
Qaanaaq ●

MIO-P ANGALASARNERI

MIO angalagaangami siunertarisarpaa FN-
ip Meeqqat Pisinnaatitaaffinut Isumaqati-
giissutaata ilisimaneqarnerata siaruarter-
nissaa aamma Nunatsinni meeqqat inuu-
suttullu atugarisaannik ilisimasani kate-
suinissaq. 2015-mi pingaartumik Nunatta
avannaani MIO angalasarsimavoq.

MIO'S REJSEAKTIVITET

Når MIO rejser, er det for at ud-
brede kendskabet til FN's Konven-
tion om Barnets Rettighe-
der samt indhente viden om
børn og unges levevilkår i
Grønland. I 2015 har MIO sær-
ligt rejst meget i Nordgrønland.

MIO-MI SULISUT

Aalajangersimasunik tallimanik sulisoqarnissaminut MIO aqqis-suussaavoq. Taakku saniatigut maanna MIO ilinniartumik ataatsimik ikiorteqarpoq. 2015-mittaaq sulinermut sungiusartumik ataatsimik MIO sulisoqarpoq.

MIO'S PERSONALE

MIO er normeret til 5 fastansatte. Her udover har MIO skrivende stund en studentermedhjælper. I 2015 har MIO desuden haft en praktikant.

AVIÅJA EGEDE LYNGE

Meeqqat Illersuisuat • Børnetalsmand • avi@mio.gl • Tel. 34 69 40

TRINE NØRBY OLESEN

Allaffimmi pisortaq • Sekretariatschef • trine@mio.gl • Tel. 34 69 42

NAUJA BENJAMINSEN

Siunnersorti • Konsulent • nauja@mio.gl • Tel. 34 69 48

CAMILLA NYMAND PETERSEN

AC-Fuldmægtig • AC-Fuldmægtig • camilla@mio.gl • Tel. 34 69 41

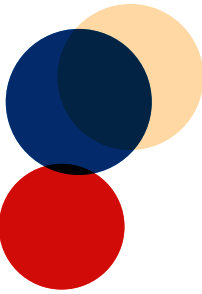
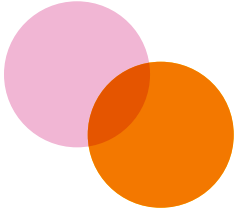
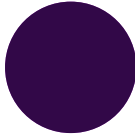
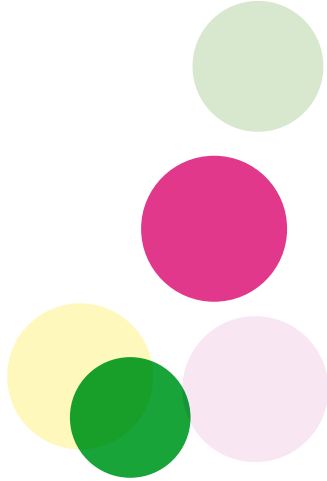
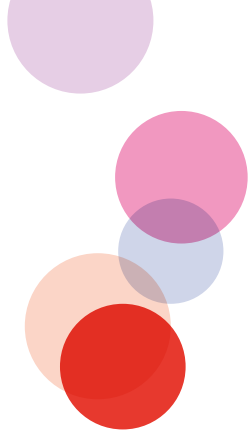
ELLEN BANG BOURUP

Meeqqanut siunnersorti • Børnekonsulent • ellen@mio.gl • Tel. 34 69 43

KAREN MARIE ADOLFSEN

Ilinniarnertuutut ikiorti 2015 • Studentermedhjælper 2015 • mio@mio.gl • Tel. 34 69 40

Meeqqat Pisinnaatitaaffiik Sullissivik
Børnerettighedsinstitution
National Advocacy for Children's Rights